

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI CLUJ-NAPOCA
FACULTATEA DE PSIHOLOGIE ȘI ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI

*Părintele de vârstă mijlocie: rolul parental perceput, ambivalența
intergenerațională și starea de bine la părinții cu copii adulți*

Rezumat extins

Coordonator doctorat: Prof. univ. dr. Mușata Bocoș

Doctorand: Smadar Tranin Cohen

Cluj-Napoca

Iulie 2016

CUPRINS

Argument

Introducere

Capitolul I Analiza literaturii de specialitate: parentalitatea la vârsta mijlocie, rolul parental, ambivalența intergenerațională și starea de bine psihologică a părinților

1.1. Parentingul

1.1.1. Parentingul la vârsta mijlocie

1.1.2. Parentingul la vârsta mijlocie în Israel

1.2. Relația intergenerațională –

1.2.1. Patternuri de asistență și sprijin

1.2.2. Patternuri de contact

1.2.3. Calitatea relațiilor

1.3. Abordări conceptuale privind cercetarea asupra specificului parental la vârsta mijlocie

1.3.1. Perspectiva cursului vieții

1.3.1.1. Familiile și legăturile de viață

1.3.2. Modelul sistemic Bowen

1.3.2.1. Fuziunea emoțională și diferențierea sinelui

1.3.2.2. Conceptul triunghiului

1.3.2.3. Procesul de proiecție a familiei

1.3.2.4. Separarea emoțională

1.3.2.5. Procesul multigenerațional

1.4. Rolul parental la vârsta mijlocie

1.4.1. Parentingul ca rol

1.4.2. Parentingul ca parte a identității

1.4.2.1. Modelul teoretic al dezvoltării identității adultului

1.4.2.2. Modelul câmpului dialectic al lui Levitzki (2006) privind rolul parental la adult

1.5. Abordări predominante în studiul parentingului la vârsta adultă târzie

1.5.1. Paradigma solidarității

1.5.2. Modelul solidaritate-conflict

1.5.3. Abordari privind ambivalența intergenerațională

1.5.3.1. Sursele ambivalenței în relațiile de familie

1.5.3.2. Diferența de gen în ambivalența intergenerațională

1.5.3.3. Ambivalența intergenerațională și caracteristicile copiilor

1.5.3.4. Ambivalența intergenerațională și caracteristicile părinților

1.6. Starea de bine a părinților

1.6.1. Conceptualizarea stării de bine

1.6.2. Analiza studiilor care vizează legătura dintre parentalitate și starea de bine

1.6.3. Diferențe de gen în starea de bine

1.6.4. Analiza studiilor privind starea de bine a părinților în contextul vârstei mijlocii.

1.6.5. Concluzii

Capitolul 2. Descrierea cercetării pedagogice cu tema : Părintele de vârstă mijlocie: rolul parental perceput, ambivalența intergenerațională și starea de bine la părinții cu copii adulți

2.1. Scopul cercetării

2.2. Întrebările de cercetare

2.3. Ipoteza cercetării

2.4. Variabilele cercetării

2.5. Esanționul de participanți

2.6. Paradigma cercetării

2.7. Instrumentele de cercetare

2.7.1. Instrumente destinate cercetării cantitative

2.7.2. Instrumente destinate cercetării calitative

2.8. Designul cercetării

2.8.1. Etapele cercetării

2.8.2. Procedura

2.9. Procedurile etice

2.10. Analiza datelor

Capitolul 3. Rezultatele cercetării

3.1. Rezultatele cercetării cantitative privind întrebările de cercetare și ipoteza

3.1.1. Rezultate cantitative – Întrebarea de cercetare nr. 1 și ipotezele generale și secundare

3.1.2. Rezultate cantitative – Întrebarea de cercetare nr. 2 și ipotezele secundare

3.2. Rezultatele cercetării calitative privind întrebările de cercetare și ipoteza

3.2.1. Rezultate calitative privind două dintre întrebările de cercetare și ipotezele generale și secundare

3.2.2. Concluzii ale rezultatelor calitative, bazate pe analiza de conținut – două întrebări de cercetare

3.3. Concluzii privind rezultatele calitative și cantitative ale cercetării

Capitolul 4. Discuții

4.1. Discuții asupra rezultatelor privind întrebările de cercetare

4.1.1. Discuții asupra rezultatelor privind prima întrebare de cercetare

4.1.1.1. Rolul parental perceput

4.1.1.2. Ambivalența intergenerațională

4.1.1.3. Starea de bine proprie

4.1.1.4. Corelațiile dintre Rolul parental perceput, Ambivalența intergenerațională și Starea de bine proprie

4.1.1.5. Corelațiile dintre Rolul parental perceput și Ambivalența intergenerațională

4.1.1.6. Corelațiile dintre Rolul parental perceput și Starea de bine proprie

4.1.1.7. Corelațiile dintre Ambivalența intergenerațională și Starea de bine proprie

4.1.2. Discuții asupra rezultatelor privind a doua întrebare de cercetare

4.1.2.1. Rolul parental perceput

4.1.2.2. Ambivalența intergenerațională

4.1.2.3. Starea de bine proprie – digerențe de gen

4.2. Limitele cercetării

Capitolul 5. Concluzii

5.1. Concluzii factuale

5.2. Concluzii conceptuale

5.3. Concluzii practice

5.4. Inovații în cercetare – de la limitele fundamentării științifice la contribuții în domeniul cunoașterii

5.5. Modelul designului dialogului reflexiv (RPED) – program de educație a părinților

5.6. Direcții de cercetare viitoare

5.7. Epilog personal

Bibliografie

Anexe

Argument

Cei mai mulți dintre adulți experimentează statutul de părinte, însă studiile științifice asupra acestei etape sunt relativ limitate, în raport cu întrebarea semnificativă: în ce mod creșterea copiilor îi influențează pe părinți? Cea mai puțin înțeleasă și studiată etapă a parentalității este cea mijlocie, adică anii în care părintele nu este încă în vârstă, iar copiii sunt la faza de tineri adulți. Cercetarea de față are ca scop observarea și analizarea asocierilor dintre trei variabile ale cercetării: rolul parental perceput, ambivalența intergenerațională și starea de bine a părinților. Scopul acestei cercetări este, totodată și acela de a extinde gradul de comprehensiune asupra experiențelor parentale subiective, a percepțiilor și modurilor de a aborda rolul parental, dar și asupra modului în care aceștia sunt afectați de ambivalența intergenerațională care, în fapt, va afecta starea lor de bine.

Eșantionul de subiecți este compus dintr-un număr de 60 de părinți aflați la vârstă mijlocie (30 bărbați și 30 femei), cu vârste cuprinse între 50 și 60 de ani, care au cel puțin doi copii biologici, dintre care cel puțin unul depășește vârsta de 25 de ani (are stagiul militar efectuat). Atât copiii cât și părinții locuiesc în Israel. Designul cercetării este unul în două etape, bazat pe metode mixte, care utilizează atât metode de analiză calitativă cât și de analiză cantitativă.

Instrumentele de cercetare cantitativă includ trei chestionare validate, care analizează: Rolul parental autoperceput (SPPR), Ambivalența intergenerațională și Starea de bine psihologică (PWB). Instrumentele de cercetare calitativă includ interviuri semistructurate.

Rezultatele centrale ale cercetării indică corelații semnificative între cele trei variabile ale cercetării: rolul parental autoperceput a corelat pozitiv și semnificativ cu starea de bine a părinților și a existat o corelație inversă în raport cu ambivalența intergenerațională. Rezultatele obținute în cadrul cercetării calitative au indicat o relație consistentă și directă între sentimentele ambivalente ale părinților și aprecierile lor privind rolul parental perceput și starea de bine.

Importanța acestei cercetări este aceea că poate contribui la îmbogățirea cadrului teoretic privind experiența părinților aflați la vârstă mijlocie, în general, dar și experiența privind rolul parental, în particular. Clarificarea corelațiilor dintre componentele centrale, care vin să caracterizeze, parentalitatea mijlocie, precum și alte aspecte variate ale stării de bine experimentată în această perioadă a vieții ar putea contribui la creșterea calității vieții părinților. Indicațiile privind asocierea între nivelul de ambivalență intergenerațională, ca un atribut în sine

al rolului parental la vârsta mijlocie, cu aspecte ce țin de starea de bine, ar putea promova necesitatea unor programe de intervenție profesionale, precum și implementarea unor programe sociale privind acest subiect. Starea de bine a familiei, în general, poate fi îmbunătățită în cazul în care contextele problematice sunt descoperite din timp și modalitățile de a le face față sunt judicios gestionate.

Cuvinte cheie: vârstă mijlocie, părinți aflați la vârsta mijlocie, rol parental, ambivalență intergenerațională, stare de bine.

Introducere

Studiul de față se raportează la experiența parentală care îi însoțește pe cei mai mulți dintre oameni pe parcursul ciclului vieții lor. Acesta se axează pe statutul de părinte aflat la vârsta mijlocie, perioadă extinsă și, totodată, importantă în raport cu întreg ciclul parental. Cu toate acestea nu a primit niciodată suficientă atenție publică sau în scop de cercetare și nu a fost investigată în amănunt. Acesta este stadiul în care părinții nu sunt încă în etapa de parentalitate târzie, sunt sănătoși, independenți și cel puțin unul dintre copiii lor este deja adult care trăiește independent, în afara casei părinților.

Scopul studiului este acela de a prezenta punctele de vedere subiective ale părinților, prin prisma propriilor lor experiențe parentale, cu precădere percepțiile lor privind rolul parental adult, simțul ambivalenței implicat în împlinirea rolului lor de părinte, precum și propria evaluare a stării lor de bine din acest capitol al vieții. Aceste aspecte sunt considerate ca derivând și, totodată, reflectând parentalitatea și inevitabilele efecte asupra întregii familii și a contextelor personale.

Examinarea statutului de părinte în această etapă de vârstă implică două faze: prima este legată de nivelul experienței parentale subiective și de percepția părinților privind rolul parental propriu iar a doua se manifestă în percepția și evaluarea realizată de către părinți asupra relației intergeneraționale cu proprii copii, sub diverse aspecte. Schimbările survenite și specificul procesului de maturizare afectează relația părinte-copil în această etapă de dezvoltare, în timp ce aceste schimbări sunt caracterizate prin unicitatea dinamismului relației în sine.

Aceste două etape interacționează și de potențază reciproc, în așa fel încât explorarea lor simultană și analiza celor două aspecte pot contribui la realizarea unui tablou complet privind parentalitatea la această vârstă. Cu toate acestea, în timp ce sistemul și relațiile dintre generații au

beneficiat de o considerabilă atenție și multe studii s-au axat pe această problemă, sunt foarte puține studii care investighează rolul părinților mai în vârstă. În cadrul acestui studiu, obiectivele noastre vizează aprofundarea înțelegerii rolului parental al adultului și oferirea unui cadru adecvat acestei experiențe atât de complexe.

Analiza datelor provenite din studiile semnificative realizate anterior, care au analizat relațiile dintre generații, o considerăm absolut necesară în scopul înțelegerii situației și de a oferi un context cât mai relevant. Există temeiuri rezonabile pentru a considera că acestea formează factori care influențează și, în același timp, sunt influențați de percepția rolului parental, care reprezintă ținta studiului de față. Însă, cu toate acestea, nu se constituie ca variabile independente ale acestui studiu.

Așa după cum am menționat mai sus, cele mai multe dintre studiile care vizează perioada părinților adulți, în contrast cu cei aflați în perioada tinereții, se axează pe relațiile dintre generații și nu pe rolul parental. În conformitate cu această tendință, esența rolului parental a pălît, în comparație cu natura și calitatea relațiilor cu copiii aflați la vârsta adultă. Așa după cum afirmă Levinstine (2003, p.629), în procesul modernizării lumii vestice, au apărut schimbări la nivelul familiilor, care au dus la un schimb între rolul social și relațiile sociale, ca specific principal al familiei.

O consecință a acestei tendințe este aceea că rezultatele a numeroase studii sunt exprimate în termeni care reflectă relațiile prin indici precum frecvența și calitatea relațiilor etc. Cei mai mulți cercetători resping argumentul conform căruia rolul parental se încheie la vârsta mijlocie, însă există o oarecare ambiguitate privind esența sa și doar câteva studii au analizat această problematică.

Literatura actuală înregistrează lacune și în ceea ce privește raportarea la părinți ca la elemente de sine stătătoare pe măsură ce copiii cresc, dar și în analizarea măsurii în care creșterea copiilor îi afectează tocmai pe părinți. Există o consistentă accentuare a caracteristicilor parentale și a practicilor, ca variabile independente, în timp ce esența rolului parental, precum și potențialul de influență parentală asupra dezvoltării copiilor a fost pe larg studiat. De aceea, considerăm necesară studierea efectelor copiilor aflați la vârsta adultă asupra propriilor eforturi parentale. Mai mult, numeroși părinți își văd copiii ca funcționând în această lume ca o reflecție a propriilor elemente pozitive și negative, deci, prin urmare, beneficiază de un simbolism puternic.

Din aceste motive,este important să studiem în profunzime experiențele parentale asupra propriilor vieți ale părinților și influența acestora asupra autopercepției și asupra stării de bine. Tendințele care caracterizează analiza literaturii de specialitate privind parentingul, în manieră globală, și a celui experimentat la vârsta mijlocie, în special, prevalează și în Israel. Studiile asupra societății din Israel ori asupra familiilor, care se axează pe această etapă din viața părinților, precum și explorarea rolului parental adult sunt extrem de rare.

În contrast cu lipsa studiilor pe tema prezentată mai sus, asumțiile de la care pornește această cercetare sunt acelea că rolul parental continuă să existe și la vârsta mijlocie, ca o parte complexă și consistentă a ciclului vieții de familie și că trece prin procese de schimbare și reconstrucție.

Cercetătorul este psihoterapeut, specializat pe terapia de familie și are în portofoliul profesional numeroase cazuri de familii care au avut nevoie de sprijin pe parcursul unor dificile perioade din punct de vedere emoțional și funcțional, mai ales legate de rolul parental la vârsta mijlocie și de consecințele la nivel mental ale acestui proces. Aceste dificultăți influențează direct sau indirect starea de bine a părintelui. De aceea, nevoia unei astfel de cercetări își găsește justificarea ce vine din zona practicii profesionale și are ca scop înțelegerea unor posibile interacțiuni între percepția subiectivă a părinților privind rolul parental, ambivalența intergenerațională și starea de bine proprie.

Capitolul 1. Analiza literaturii de specialitate: parentalitatea la vârsta mijlocie, rolul parental, ambivalența intergenerațională și starea de bine psihologică a părinților

1.1.Parentingul

Una dintre cele mai răspândite experiențedin viața de adult este experiența de a fi părinte. Este considerată ca o sarcină primară de dezvoltare pentru o persoană și începe odată cu nașterea primului copil, continuând, apoi, pe tot parcursul vieții. (Cohler&Altergott, 1995). Parentingul este o experiență complexă, considerată dificilă, dar în același timp, plină de satisfacții pentru părinți. Ea poate influența autopercepția unei persoane într-un mod fundamental, îi poate schimba statutul vieții, având în vedere că apare un statut nou și obligatoriu – acela de a deveni mamă sau tată (Nelson, Kushlev& Lyubomirsky, 2014).

Cercetările anterioare au arătat că a avea copii este considerată o parte consistentă a vieții de adult (Gerson, Berman&Morris, 1991); de aceea, până la vârsta de 45 de ani, 85% din adulți devin părinți (Child Trends, 2002). Mai mult, 94% dintre părinți au afirmat că, în ciuda dificultăților și costurilor, merită să ai copii (Martinez et al., 2006), acesta fiind considerat cel mai pozitiv eveniment din viața lor. (Berntsen, Rubin &Siegler, 2011).

Rezultatele obținute de la eșantionul de adulți, fie ei părinți sau adulți fără copii au indicat faptul că, în timp ce unii dintre adulții fără copii au regrete personale legate de faptul că nu au copii, niciunul dintre adulții părinți nu regretă că îi au (Hattiangadi, Medvec& Gilovich, 1995)

Se consideră că părinții și copiii au o legătură strânsă și puternică, în cadrul căreia fiecare vine în întâmpinarea nevoilor celuilalt. Parentingul este considerat ca având atât rol de dezvoltare cât și de evoluție, după cum apreciază sociologii (Gerson, Berman&Morris, 1991; Kenrick et. al., 2010) Teoria evoluționistă, precum și teoria autodeterminării explică de ce nevoile fundamentale umane sunt legate de contextul parental.

O analiză a bazelor teoretice și a dovezilor empirice realizată de Nelson, Kushlev& Lyubomirsky (2014) indică aspecte fundamentale care se dobândesc odată cu statutul de părinte și care au impact multiplu asupra vieții părinților, de la oferirea unui scop în viață, la satisfacerea nevoilor umane, inocularea unor emoții pozitive în viața lor, precum și însușirea identității părinților prin multiple roluri sociale.

1.1.1. Parentingul la vârsta mijlocie

Ca și orice alt stadiu al vieții, etapa de mijloc presupune expectanțe sociale și norme atașate acesteia și, prin urmare, este de așteptat ca indivizii să se comporte ca atare. Schimbările istorice au condus, totodată, și la schimbări în ceea ce privește experiențele, așteptările, rolurile sau resursele celor care au intrat în etapa de mijloc a vieții înainte de a doua jumătate a secolului XX și după aceea.

De aceea, în societatea modernă contemporană, definiția parentalității la vârsta mijlocie este un concept dinamic și ținut, care incumbă înțelesurile conceptului în raport cu zilele noastre. Normele familiale și societale s-au schimbat semnificativ în ultimii ani și unele practici de neacceptat în trecut sunt acum foarte răspândite. De exemplu, familiile monoparentale, definirea perioadei copilăriei și vârsta acceptabilă pentru un tânăr pentru a putea părăsi căminul familial,

schimbările în ceea ce privește valorile sociale, precum și modul în care relațiile dintre generații s-au transformat, pe parcursul schimbărilor istorice și sociale.

Termenul *vârstă mijlocie* depinde și de alte variabile, precum statut social, gen și schimbare de rol; de aceea începutul și finalul acestei etape sunt flexibile (Farrell&Rosenberg, 1981). Există diferite definiții ale acestui termen, care reflectă varietatea abordărilor metodologice, a orientărilor asupra diferitelor domenii, precum și preocupările privind diferite zone de interes.

Cercetarea de față urmează viziunea lui Blieszner, Mancini&Marek (1996), definind parentalitatea la vârsta mijlocie ca o localizare în continuumul parental care nu este asociată cu vârsta părinților sau cu stadiile vieții de familie, ci, mai degrabă, este considerată o intersecție între dezvoltarea individuală și experiența de familie.

1.1.2. Parentingul la vârsta mijlocie în Israel

Părinții israelieni cu copii adulți, care au participat la această cercetare au îndeplinit condiția esențială pentru a putea participa la acest studiu: rezidența permanentă în Israel. Din moment ce acești părinți sunt parte a societății israeliene, vor reflecta caracterul acesteia, valorile și normele sale. Considerăm rezonabil să asumăm faptul că organizarea societății israeliene are efecte conștiente și mai puțin conștiente asupra structurilor și experiențelor parentale. În lumina faptului că cele mai multe dintre studiile realizate în scopul analizării contextului parental din etapa vârstei mijlocii au fost realizate în cultura americană, considerăm important să ne adresăm și contextului socio-cultural din Israel.

Societatea israeliană este una puțin numeroasă, însă din punct de vedere etnic și religios este foarte diversificată, incluzând o combinație unică între cultura estică și cea vestică. De aceea, analiza familiilor din Israel trebuie să țină cont de aceste aspecte. Există familii mixte, unde tradiționalul și modernul coabitează în ceea ce privește stilul familial (Lavee&Katz, 2003). Studiind realitatea israeliană trebuie să ne referim la elementele centrale care au o semnificație majoră pentru populație: militarizarea, războiul și conflictele; backgroundul istoric al unei minorități cândva separate, precum și Holocaustul; contrastele geografice ale unei țări mici, care afectează, de asemenea, viața de familie, prin apropierea fizică a membrilor săi.

1.2. Relația intergenerațională

Cercetările au arătat că există în literatura de specialitate tendința de a se pune accentul pe relațiile de familie și mai puțin pe rolurile în familie în perioada parentală târzie (Long&Mancini, 1989). Această tendință lasă expectanțele parentale nedescifrate. Literatura de specialitate privind relațiile dintre generații este rezultatul cercetărilor de natură sociologică sau gerontologică, de cele mai multe ori. Cercetătorii au evaluat legăturile dintre generații în cadrul unei familii și, de obicei, s-au axat pe trei domenii principale: structurile de asistență și suport, cele privind contactele între membri și calitatea relațiilor lor (Bengtson, 2001; Bengtson&Roberts, 1991; Hagestad, 1987; Rossi&Rossi, 1990; Sarkisian&Gerstel, 2008; Zarit&Eggebeen, 1995).

Există o vastă literatură de specialitate care analizează relațiile dintre părinți și copiii lor adulți. Literatura arată că relațiile de familie au devenit tot mai impredictibile și mai flexibile, în timp ce granițele și obligațiile sunt permanent rafinate (Johnson, 2000), cu toate că suportul instrumental, emoțional și social pe care familiile îl oferă este, în continuare unul central și foarte important.

Rolul parental, în mod evident, nu poate fi definit în afara contextului care include relațiile intergeneraționale ale adulților, iar această cercetare se axează predominant pe experiența rolului și nu pe experiența relațională.

1.3. Abordări conceptuale privind cercetarea asupra specificului parental la vârsta mijlocie

Prezentarea întrebărilor de cercetare din câmpul parentingului la vârsta mijlocie, solicită abordarea acestora dintr-o perspectivă multiplă a domeniilor de cercetare, incluzând dezvoltarea relațiilor individuale, diadice și extinse, precum și contextul cultural, familial sau social.

1.3.1. Perspectiva cursului vieții

Această teorie permite cercetătorilor să examineze schimbările survenite în rolurile familiale, precum și influența lor asupra diferitelor aspecte similare cu scopurile prezentului studiu. Examinarea literaturii de specialitate se bazează pe faptul că dezvoltarea omului include un timp și o ordine a rolurilor sociale, concordante cu ciclurile vieții (Macmillan&Copher, 2005). Familiile și tranzițiile lor sunt factorul cheie în acest curs al vieții. Statusul familial definește variate stadii din viața unei persoane, derivate din definițiile tradiționale ale rolului, în timp ce evidențiază dinamica rolurilor pe întreg parcursul vieții.

Definiția dinamicii cursului vieții se construiește pe baza unei combinații dintre rolurile de tranziție și traiectorii, dar și pe interrelațiile dintre acestea (Elder, 1985)

În acest concept, perspectiva cursului vieții are trei elemente componente cheie: rolul, configurarea rolului și direcțiile specifice. Rolurile familiale și înțelesul acestora, ca parte a cursului vieții sunt încorporate în contextul social și cultural, care furnizează *scenariul* și *rolurile*, precum și conexiunile dintre acestea, alături de posibilitățile și limitele pentru achiziționarea rolurilor care emerg din diferite surse (Bengston&Allen, 1993).

Cercetările asupra fenomenului parental au fost puternic influențate de conceptul legăturilor de viață, Mai ales cele făcute asupra părinților în vârstă, cu copii maturi (Umberson, Pudrovska&Reczek, 2010). Cercetările curente au arătat cu claritate că, în cursul ciclului vieții, părinții și copiii lor se influențează reciproc și că acest lucru continuă generație după generație (Early, Gregorie& MacDonald, 2002; Greenfield & Marks, 2006; Milkie, Bierman&Schieman, 2008).

1.3.2. Modelul sistemic Bowen

Teoria sistemică privind familia a lui Bowen (Bowen, 1966, 1978; Kerr & Bowen, 1988) mută interesul de cercetare de la zona patologică înspre ceea ce el a identificat ca fiind patternuri habituale aparținând tuturor *sistemelor emoționale umane*. Teoria lui prezintă opt concepte interrelaționate. În continuare, prezentăm o trecere în revistă a acelor care sunt relevante pentru cercetarea de față.

1.3.2.1. Fuziunea emoțională și diferențierea sinelui

Potrivit lui Bowen, diferite grade ale conflictului sau fuziunii, așa după cum denumește ele fenomenul, pot fi găsite în orice familie. În scopul instalării unei armonii în cadrul acestui sistem, în timpul unei astfel de fuziuni, sau a lipsei diferențelor, nevoile personale trebuie puse deoparte. Pe de altă parte, diferențierea este abilitatea autonomă a ființei umane de a de a lua în mod direct decizii, fiind, în același timp dedicat și conectat emoțional la un sistem de relații. Modelul său familial are rolul de a înțelege dinamica celor două forțe opuse și a *contribuției* la apariția ambivalenței intergeneraționale.

1.3.2.2. Conceptul triumphiului

Procesul triangulării este central în teoria lui Bowen și poate fi descris ca cea mai mică unitate relațională stabilă (Kerr&Bowen, 1988, p.135). Triangularea apare atunci când o a treia parte, vulnerabilă, este inclusă în diadă, pentru a o detensiona. Potrivit lui Bowen, conceptul este util în înțelegerea originii tensiunilor. Triunghiurile au tendința de a se reforma și replica pe parcursul generațiilor.

1.3.2.3. Procesul de proiecție al familiei

Procesul de proiecție al familiei privește simptomele care se dezvoltă la copiii care sunt martori sau care au experimentat în trecut anxietate familială privind relaționarea. Această proiecție intergenerațională se întâmplă în toate familiile și influența sa poate determina care copil va deveni centrul anxietății generaționale și în care moment al vieții sale va avea loc. Aceasta este o perspectivă teoretică ce ar putea extinde privirea de ansamblu asupra complexității relațiilor părinți-copii.

1.3.2.4.Separarea emoțională

Bowen descrie acest concept ca fiind modul prin care oamenii fac față intensității fuziunii intergeneraționale. Modurile în care această separare se produce sunt de ordin fizic sau emoțional. El accentuează doi termeni cheie: ruptura față de familie sau îndepărtarea de familie. Procesul de diferențiere include îndepărtarea de familie, printr-un proces de atingere a unor scopuri în mod independent, în același timp cu recunoașterea, în continuare a statutului de membru al unei familii. Separarea este, mai degrabă, similară cu o evadare din moment de include alegerea de a fi cu totul separat de familie.

1.3.2.5.Procesul de transmitere multigenerațională

Conceptul de transmitere multigenerațională al lui Bowen se referă la modul în care rolurile, paternurile, pozițiile sau teme în cadrul unui triunghi se transmit de la o generație la alta, prin proiecția de la părinte la copil. Această acțiune îl afectează pe fiecare copil în mod diferit, în funcție de nivelul de triangulație pe care ei îl au cu părinții lor. Bowen analizează și ia în discuție cel puțin trei generații în urmă, atunci când prezintă simptomatologia.

Modelul familial mai sus menționat se axează pe procesele emoționale de pe parcursul generațiilor și pe diferențierile individuale din contextul lor sistemic. El accentuează faptul că

individul este captivul patternurilor care se identifică de la o generație la alta, cu influență directă și indirectă asupra patternurilor parentale și a relațiilor intergeneraționale.

1.4. Rolul parental la vârsta mijlocie

1.4.1. Parentingul ca rol

Perspectiva teoretică asupra rolului trebuie discutată în acord cu statutul său central față de cercetare. Teoria rolului, care își are rădăcinile în sociologie, evidențiază caracteristici comportamentale ale individului în societate, în relație cu poziția socială și cu statutul, pentru care societatea are stabilite niște norme și niște reguli (Biddle, 1986). Termenul *rolare* multiple definește definiții teoretice.

Literatura de specialitate abia aruncă o privire asupra rolului părintelui aflat în perioada de după ce copilul crește și pleacă de acasă. Este evident că rolul parental descrește după ce copilul crește, dar oare se golește complet de conținut? Mai mult, merită cercetat ce anume rămâne din acest rol, după ce copilul părăsește căminul parental definitiv.

Nyedger (1986) oferă o privire de ansamblu pe termen lung asupra rolului parental, ca având și acesta propriul curs al vieții. Rolurile aflate în continuă schimbare ale părinților (dar și ale copiilor) nu au un set cert de caracteristici, parentingul la vârsta mijlocie fiind chiar mai dinamic. Se constată că pe parcursul anilor în care suntem părinți există o descreștere în ceea ce privește practica parentală, însă nu există niciun dubiu ca acest proces nu se încheie și continuă să fie prezent în experiența parentală (Levitzki, 2006, 2009).

1.4.2. Parentingul ca parte a identității

În studiile legate de identitate, aceasta este abordat, de obicei, ca un rol. Această viziune este bazată pe teoria interacțiunii simbolice, care percepe sinele ca un produs al interacțiunii sociale (Roberts&Bengston, 1993, p.264). Definirea sinelui unei persoane reflectă rolul lui social. Potrivit interacționismului simbolic, rolurile presupun negocieri active constante cu ceilalți aflați în contexte sociale; prin urmare fac subiectul unor schimbări continue (Goffman, 1959, Stryker, 1980). Thoits (1992) susține că rolurile centrale aparțin familiilor și această viziune se aplică la orice vârstă, inclusiv la vârsta adultă mijlocie.

Afirmația că statusul și rolul parental domină identitatea sinelui la adulții de vârstă mijlocie a fost validată într-un studiu calitativ condus de Levitzki (2009), realizat pe un lot de

părinți și copii din Israel. Conceptul de maturitate parentală a fost introdus de Nydegger (1991), descriind două importante procese: distanțarea și cuprinderea. Dat fiind că viața părinților este definită de aspecte variate și nu numai de rolul parental, ei înșiși trebuie să se distanțeze și să accepte schimbările și descreșterea gradului de implicare a lor în viața copiilor. În lumina importanței și centralității rolului parental în identitatea părinților, este important să atribuim procesele de dezvoltarea a identității adulților, din moment ce identitatea parentală este una dintre ele.

1.4.2.1. Modelul teoretic al dezvoltării identității adultului

Un posibil model pentru examinarea progresului sinelui la vârsta adultă este modelul bazat pe conceptualizarea identității pentru autodefinire înăuntrul personalității (Whitbourne, 1986, 1996). Conform acestui model, identitatea creează și aranjează o schemă care le permite oamenilor să își interpreteze propriile experiențe. Acest model permite, de asemenea interferențe care, pe parcursul experienței individuale, interacțiunilor și creșterii personale vor fi folosite de către indivizi pentru acomodarea și asimilarea diferențiată pe parcursul vârstei adulte.

Erikson a prezentat un model psihologic al ciclurilor vieții, compus din 8 stadii, afirmând că vârsta adultă este una a schimbărilor. Această etapă de mijloc se concentrează asupra *hrănirii* noilor generații în beneficiul întregii societăți, ori, așa după cum arată Erikson, asupra transmiterii către viitor a produselor creative (generativitate vs. izolare).

Rezultatele studiilor arată că noțiunea vârstă de mijloc și rolul ei aparent static se schimbă gradual într-un concept mai dinamic și interactiv (Goffman, 1959; Straus, 1978), care consideră acei ani și rolul pe termen lung ca ajustabil și versatil (Chappel&Orbach, 1986; Matthews, 1986; Nydegger, 1991)

Parentingul este un proces interactiv continuu, definit printr-o dezvoltare inegală pe parcursul vieții de părinte. Atunci când copiii sunt tineri, rolurile și îndatoririle părinților sunt clare, construite social și cunoscute în avans, în timp ce orice transformare în comportamentul acestora este legată de dezvoltarea copiilor. Cu toate acestea, ca fiu aflat la vârsta adultă, limitele culturale se răresc și se dezvoltă rolurile, în scopul de a ajusta și a găsi balanța potrivită între dependență și independență, conform cu consensul general de care cineva are nevoie pentru a afla acea subțire linie dintre prietenie și garantarea parentală. Perspective variate sugerează faptul că semnele dezvoltării spre vârsta adultă și transformarea

ce apare în cadrul relației părinte-copil pot afecta starea de bine a părinților aflați la vârsta mijlocie. În timp ce fiecare teorie evidențiază un aspect sau altul, au și o concluzie comună: stadiile vieții ar putea risca *lumea psihologică* a familiei (Silverberg, 1992 citat în Riff&Seltzer, 1996).

1.4.2.2. Modelul câmpului dialectic al lui Levitzki (2006) privind rolul parental la adult

Am pornit prin a realiza o expansiune a modelului lui Levitzki deoarece, din ceea ce cunoaștem, este unul din puținele care tratează în mod concret rolul parental al adultului și plasează acest rol în centru. Levitzki propune un model care se numește *Câmpul dialectic: echilibrarea tensiunilor multiple* care este bazat pe analiza interviurilor și povestirilor părinților. Acestea reflectă procesul dinamic de redefinire a rolului parental în raport cu trei termeni: personal, interpersonal și familial. Pe baza acestui model, rolul părinților mai în vârstă este compus dintr-un câmp de echilibrare mereu aflat în schimbare în raport cu un câmp de tensiuni codependente,cauzate de polii polemicii: apropiere vs. distanță. Termenul apropiere descrie implicarea semnificativă pe care părinții o au în viața copiilor lor adulți și este bazat pe acțiunile, motivațiile și atitudinile lor, în scopul de a menține relații apropiate cu aceștia.

Al doilea termen, distanța, se referă la acțiunile conștiente și intenționate pe care părinții le fac pentru a-l ajuta pe copil să își creeze autonomie și independență. Acest act derivă din normele culturale și sociale care văd separarea de copii ca necesară și împing părinții înspre celălalt pol, cu promisiunea că acest fapt îi va oferi timp mai mult pentru a-l investi în sine însuși. Este, simultan, acompaniat de frica unei posibile ramificări a vieții proprii. Modelul prezintă două procese paralele dar și interconectate de echilibrare: (1) procesul de echilibrarea intra-psihică, care include experiența internă a părintelui, de obicei manifestată prin efortul de a menține un echilibru între motivații, atitudini și înclinații. Acest proces nu este neapărat extrovert. (2) Procesul de echilibrare funcțională vine ca o caracteristică a aspectelor practice ale vieții de părinte.

Cercetările lui Levitzki artă că prin reconstrucția rolului, părinții adulți experimentează un dialog intern între voci opuse care accentuează rolul negocierii: conectare vs. separate, familie vs. valori și nevoi individuale, reflecții narcisiste și ierarhii vs. egalitate. Studiul preia concluziile lui Levitzki și accentuează rolul parental al adultului ca un proces de reconstrucție, precum și

noțiunile conform cărora ambivalența intergenerațională reprezintă o fază a parentingului la vârsta adultă.

1.5. Abordări predominante în studiul parentingului la vârsta adultă târzie

Psihologii sociali oferă diferite moduri de a înțelege la nivel micro relațiile interpersonale, precum și diferite concepte cadru necesare în înțelegerea relațiilor complexe de familie.

1.5.1. Paradigma solidarității

Paradigma solidarității a fost teoria dominantă în câmpul cercetării relațiilor dintre generații, precum și modelul dominant oferit pentru evaluarea acestora, mai ales privind aspectele emoționale, pe parcursul ultimelor 4 decenii (Bengston&Roberts, 1991; Roerts&Bengston,1990; Silverstein, Parrot&Bengston, 1995). Paradigma oferă un mod de conceptualizare a relațiilor de familie la vârsta adultă și teoretizarea distincțiilor din cadrul diadei părinte-copil. Ea reprezintă o schemă detaliată dar și extinsă care sistematizează cele șase componente ale solidarității intergeneraționale: apropierea emoțională, contactul social, distanța geografică, comportamentul suportiv, obligațiile filiale și acordul atitudinal (Bengtson, Biblarz&Roberts, 2002). În timp ce suporterii paradigmei solidarității evidențiază suportul reciproc și acordul general asupra valorilor, alții accentuează izolarea, tensiunea, ciocnirile și abuzul (Marshall, Hudson&Hodkinson, 1993); discontinuitățile în relații sau lupta pentru independență (Cohler&Grunebaum, 1981; George, 1986). Caracterul unei familii sau dinamica acesteia pot afecta relațiile de familie. Putem observa atât gradul ridicat de solidaritate și nivelul conflictual ridicat, cât și nivel scăzut de solidaritate, dar și de conflict și este posibil ca acesta să nu poată descrie un singur continuum de la solidaritate la conflict de rang înalt.

1.5.2. Modelul solidaritate-conflict

În anii '80 au avut loc mai multe tentative de rafinare a paradigmei solidarității, concretizată în introducerea conflictului (sau lipsei lui), ca a opta dimensiune (Clarke et all, 1999; Parrot@Bengston, 1999). Bengston și ceilalți au pretins că conflictul este un aspect normal al vieții de familie și că afectează percepția membrilor, a unuia despre celălalt, precum și disponibilitatea de a se ajuta între ei. Conflictele nu sunt neapărat rele. Ele reflectă faptul că

anumite aspecte se pot îmbunătăți cu timpul și că anumite probleme se pot rezolva, în timp ce altele nu.

1.5.3. Abordari privind ambivalența intergenerațională

Luescher și Pillemer (1998) au fost primii care au aprofundat aplicațiile conceptului ambivalență intergenerațională asupra relației părinți-copii. Bazându-se pe examinările lui Merton și Barber (1963), această cercetare susține că sursele primare ale ambivalenței intergeneraționale se găsesc în stările de conflict. Luescher (2003) definește conceptul de ambivalență intergenerațională și depășește simplitatea solidarității și conflictului în relațiile de familie. Acest concept descrie o imagine mai largă a dinamicii familiei. Ambivalența în parentingul la vârsta adultă apare datorită nevoilor copiilor, de sprijin și îngrijire constantă, în timp ce fac față presiunii normelor culturale de a crea distanță în relațiile cu părinții lor (Cohler, 1983; Cohler&Altergott, 1995; Moss&Moss, 1992). Cohler și Grunebaum (1981) au argumentat faptul că această ambivalență reflectă un paradox al vieții contemporane: pe de o parte adulții ținesc o independență economică și psihologică, pe de altă parte, studiile asupra familiilor au arătat că dependența intergenerațională este un aspect tipic (Kiecolt, Balieszner&Savla, 2011).

Studii recente care adoptă tradiția solidarității nu fac referire la acest paradox. Prin urmare, în acord cu concluziile lui Luescher și Pillemer (1998), argumentul central al acestei cercetări este acela că studierea relațiilor copil-părinte de vârstă mijlocie depășește relația de *iubire-ură*.

Așa după cum Pillemer și Suitor (2002) afirmă, statusul de tranziție poate în mod clar reflecta ambivalența intergenerațională și poate deveni un bun laborator de studiu al acestui fenomen. Unele rezultate provenite din cercetări arată că anumite caracteristici ale copiilor au fost considerate ca legate de contribuția la ambivalența intergenerațională printre părinții de vârstă mijlocie: succesul sau lipsa lui (Birditt, Fingerman&Zarit, 2010; Fingerman et al., 2006; Pillemer&Suitor, 2002), indicatorul educațional (Birditt, Fingerman&Zarit, 2010; Pillemer, 2004; Pillemer& Suitor, 2002); statusul marital (Pillemer et al., 2007; Willson et al., 2006); problemele copiilor (Pillemer et al., 2007).

Caracteristicile părinților care pot contribui la ambivalența relațiilor dintre părinți și copii includ genul, statusul marital, rasa, starea de sănătate fizică și psihică (Fingerman et al., 2006; Rossi&Rossi, 1990; Suitor et al., 2006) Premisele cercetării noastre sunt acelea că ambivalența

relațiilor este un rezultat al ambivalenței percepțiilor parentale, a sentimentelor și viceversa. Caracteristicile parentale care pot influența relațiile dintre părinți și copiii lor includ statusul marital, numărul de copii aflați în viață, statutul economic, rasa, starea de sănătate fizică și psihică (Fingerman et al., 2006; Rossi&Rossi, 1990; Suitor et al., 2006). Ambivalența este conceptul cheie în înțelegerea relației dintre părinți și copii. S-a constatat că are un rol dominant în starea de bine și în calitatea relațiilor (Fingerman et al., 2008; Kiecolt, Blieszner&Savla, 2011; Suitor et al., 2011).

1.6. Starea de bine a părinților

Efectele parentingului asupra stării de bine a individului reprezintă un subiect destul de analizat în științele sociale. Cercetătorii care au studiat starea de bine la vârsta adultă sunt conștienți că una din expectanțele sociale majore privind adulții este aceea de a deveni părinți (Havighurst, 1972). Erikson (1959) arată că evoluția spre vârsta mijlocie include și experiența de a fi părinte. Numeroase studii sociologice analizează efectul parentalității asupra stării de bine (McLanahan& Adams, 1987; Ryff et al., 1994; Scott &Alwin, 1989; Umberson& Gove, 1989). De asemenea, în psihologia personalității, cercetările sunt axate cu precădere pe efectele parentingului asupra caracteristicilor personalității, cum ar fi nivelul de eficiență, anxietatea, controlul și depresia (Sirignano&Lachman, 1985).

1.6.1. Conceptualizarea stării de bine

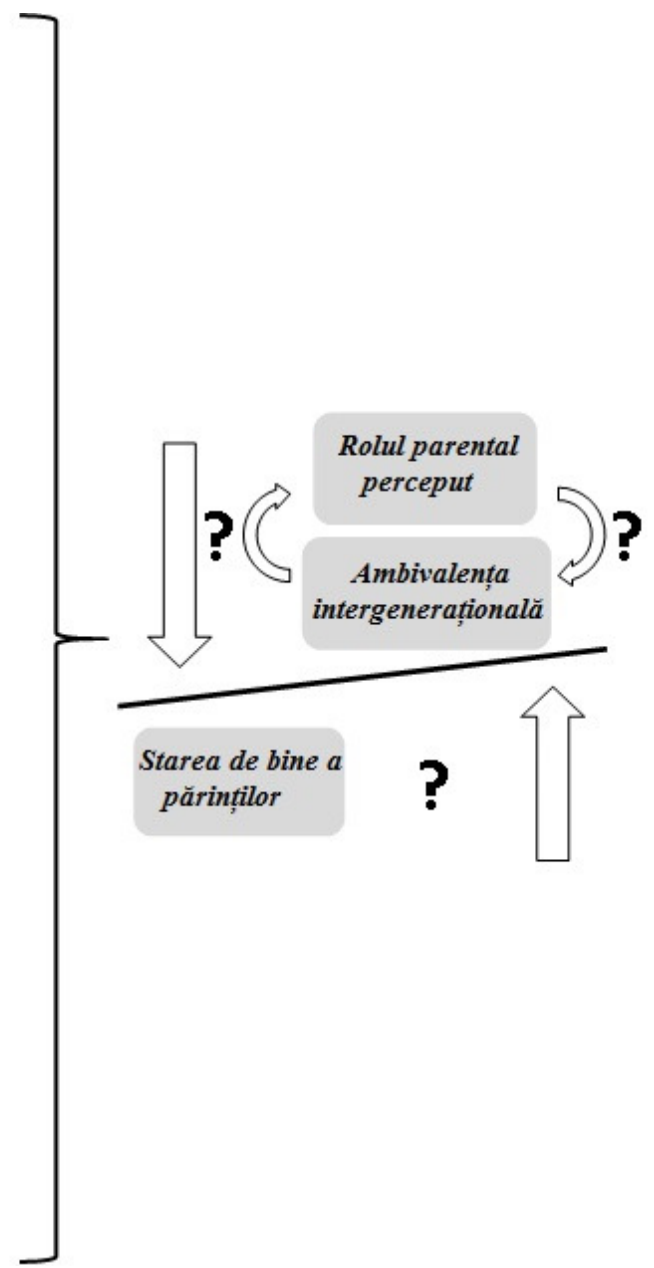
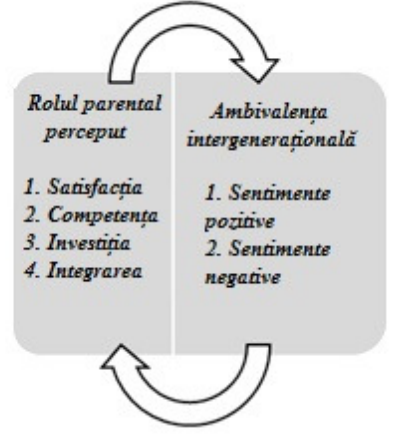
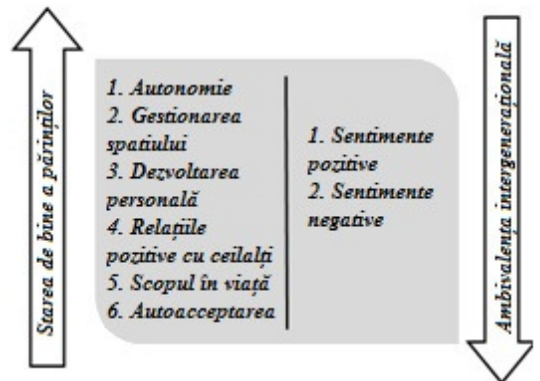
Variate metode de teoretizare, abordare și măsurare au apărut o dată cu analizarea conceptului de stare de bine (Busseri&Sadava, 2011; Diener et al., 1999).Ryff(1989) sugerează o altă abordare a constructului stării de bine într-un model multidimensional, care include șase componente distincte ale funcționării psihologice pozitive. Scala Ryff de investigare a stării de bine psihologice pare a fi potrivită pentru evaluarea stării de bine la vârsta mijlocie și, din acest motiv, am adoptat-o și noi.

Studii teoretice și empirice privind îmbătrânirea familiilor au recunoscut complexitatea și multiplicitatea relațiilor dintre părinte și copilul adult (Silverstein&Giarusso, 2010). Aceste cercetări au indicat cu claritate că atât părinții cât și copiii lor adulți experimentează emoții ambivalente unii față de ceilalți (Birditt, FingermanandZarit, 2010; Fingerman et al., 2008;

Lowenstein, 2007; Pillemer et al., 2007). S-a constatat că această ambivalență intergenerațională este invers legată de starea de bine psihologică a părinților (Fingerman et al., 2008)

Scopul acestui studiu este acela de a explora legătura dintre două aspecte ale experienței parentale – rolul parental perceput și ambivalența intergenerațională -, precum și aspecte legate de starea de bine parentală. Parentingul pare a fi mai relevant pentru starea de bine în anumite puncte în cursul vieții decât alți factori.

Figura 1.1. descrie potențialele relații și interacțiuni dintre variabilele cercetării și subscalele lor: rolul parental perceput, ambivalența intergenerațională și starea de bine a părinților, extrase din teorii și cercetări anterioare.

Capitolul 2. Descrierea cercetării pedagogice cu tema :*Părintele de vârstă mijlocie: rolul parental perceput, ambivalența intergenerațională și starea de bine la părinții cu copii adulți*

2.1.Scopurile cercetării

Scopurile acestei cercetări au fost acelea de a examina variabilele care corespund ipotezei, privind variate aspecte ale stării de bine printre părinții de vârstă mijlocie, în contextul rolului lor parental. De aici, extragem scopurile cercetării, care sunt:

- 1) Examinarea relației dintre rolul parental perceput, ambivalența intergenerațională și starea de bine proprie la părinții de vârstă mijlocie
- 2) Explorarea diferențelor dintre mame și tați, în relație cu rolul parental perceput, ambivalența intergenerațională și starea de bine proprie: autonomie, gestionarea spațiului înconjurător, dezvoltarea personală, relația cu ceilalți, scopul vieții și autoacceptarea.

Un design al cercetării care contribuie la dezvăluirea asocierilor dintre variabilele care sunt parte integrantă a vieții părinților de vârstă mijlocie ar putea face lumină asupra fenomenului, ar oferi noi înțelesuri și si-ar putea revela potențialul implicat în starea de bine a părinților.

2.2.Ipoteza cercetării

Cercetarea de față reprezintă un studiu corelațional bazat pe cercetări în domeniul rolurilor parentale, ambivalenței intergeneraționale și stării de bine în parentalitatea la vârsta mijlocie. Ipoteza cercetării este:

- ***Ipoteza generală:*** există corelații semnificative între percepția rolului parental, nivelul de ambivalență intergenerațională și aspecte ce privescstarea de bine a părinților
- ***Ipotezele secundare:***
 - Există o corelație pozitivă între percepția rolului parental (SPPR) și aspecte ce privescstarea de bine a părinților
 - Există o corelație negativă între nivelul de ambivalență intergenerațională și aspectelece privescstarea de bine a părinților (cu cât nivelul de ambivalență intergenerațională este mai scăzut, cu atât nivelul stării de bine este mai ridicat).

- Există diferențe între mame și tați privind rolul parental perceput, ambivalența intergenerațională și starea de bine

2.3. Variabilele cercetării

Variabila 1: Rolul parental perceput, incluzând patru subscale: competența, satisfacția, investirea (importanța), integrarea

Variabila 2: trăsăturile pozitive: *dragoste, suport, înțelegere*; trăsăturile negative: *conflict, tensiune, dezacord, solicitări exagerate și criticism*

Variabila 3: starea de bine personală, care cuprinde șase subscale: *autonomie, gestionarea spațiului înconjurător, dezvoltare personală, relaționare pozitivă, scop în viață, autoacceptare*.

Variabila 4: Genul, ca variabilă modelatoare: mame/tați

2.4. Esantionul de subiecți

Grupul țintă al acestei cercetări cuprinde 60 părinți, cu stare de sănătate bună, femei și bărbați, care locuiesc împreună cu partenerii lor. Toți părinții duc o viață independentă, fără a avea nevoie de sprijin și îngrijire și își mențin o viață socială activă. Participanții incluși au cel puțin doi copii biologici, dintre care cel puțin unul cu vârsta peste 25 de ani (după încheierea stagiului militar). În completare, toți copiii părinților implicați în cercetare duc vieți separate și independente față de părinții lor. Prin urmare, aceștia din urmă sunt fie angajați, proprii angajați, și trăiesc în afara caselor părinților. Vârstele părinților sunt cuprinse între 50 și 60 de ani; atât părinții, cât și copiii locuiesc în Israel.

Procesul de selectare a fost condus în direcția maximizării controlului asupra diferitelor categorii de variabile care se pot confunda, în raport cu rezultatele cercetărilor anterioare și în corespondență cu scopurile. Caracteristicile acestora au fost considerate ca predictorii ai unor variabile aparținând cercetărilor curente. Cu alte cuvinte, includerea acestor cazuri ar fi compromis abilitatea de a sugera un cadru conceptual în cadrul acestui studiu inductiv. Criteriile de includere au fost alese în scopul de a minimiza variabilitatea și de a conduce la obținerea unui eșantion omogen, care să permită ca înțelegerea conceptelor să fie realizată inductiv (Gilgun, 2005).

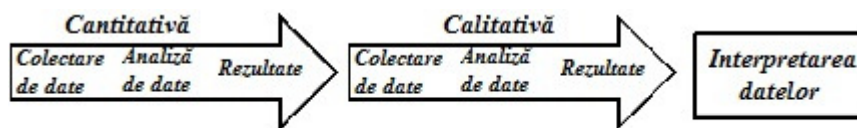
Eșantionarea: În cadrul acestei cercetări a fost aplicată tehnica bulgărelui de zăpadă, un tip de eșantionare non-probabilistică (Cohen, Manion&Morrison, 2013). O astfel de procedură permite cercetătorului să generalizeze datele cercetării la întreaga populație de părinți de vârstă mijlocie (Patton, 2001; Merriam, 2009). Participanților li s-a cerut consimțământul de a participa la această cercetare și au semnat un formular de acord (urmat de un cod de informare).

Deoarece întrebările de cercetare din prezentul studiu nu presupun implicarea directă în cadrul familiei, câte un adult din fiecare familie a fost selectat în mod aleatoriu de pentru colectarea de date în ambele faze ale cercetării. Părinții din eșantion au fost rugați să completeze un formular demografic. Toate caracteristicile participanților au fost codificate pentru analiza de date.

2.5. Paradigma cercetării

În cadrul acestei cercetări au fost utilizate metode mixte, care combină atât abordarea calitativă cât și cea cantitativă. Designul a fost unul potrivit pentru tipul de cercetare întreprins și pentru investigarea stării de bine a părinților aflați la vârsta mijlocie, în contextul parentalității proprii și cu relaționarea nivelului existent de ambivalență intergenerațională. Datele au fost coroborate, astfel încât atât cele provenite din analiza calitativă cât și cele provenite din analiza cantitativă, asociate, să contribuie la construirea unui panou cât mai complet (Creswell&Plano-Clark, 2011).

Figura 1. II. Designul metodologic mixt – schemă explicativă. Săgețile indică o formă progresivă de colectare a datelor, acolo unde una (cea calitativă) o urmează pe cealaltă (cea cantitativă) (Cresswell, 2009)

Colectarea datelor s-a bazat pe două metode. Cele patru variabile ale studiului au fost evaluate prin administrarea de chestionare și interviuri semistructurate, realizate cu o parte dintre participanții la studiu.

2.6. Instrumentele de cercetare cantitativă

Metodele de cercetare cantitativă au fost utilizate în prima fază a studiului, unde au fost administrate trei chestionare participanților: Scala autopercepției rolului parental (SPPR) (MacPhee, Benson & Bullock, 1996), Scala ambivalenței intergeneraționale (Elder, Robertson & Conger, 1996) și Scala stării de bine psihologice (PWB) (Morozink et al., 2010; Ryff, 1989). Toate cele trei chestionare au fost traduse în ebraică.

2.7. Instrumente destinate cercetării calitative

Interviurile semistructurate au fost administrate unora dintre părinții din eșantion. Scopul, cercetării calitative a fost acela de a înțelege fenomenul cercetat, în maniera în care acesta este înțeles de către participanți și de a se apropia cât mai tare de structurarea unui construct unitar care să reflecte lumea participanților la studiu, autopercepută de către aceștia (Shkedi, 2005).

Prin utilizarea metodelor calitative se poate ajunge la elaborarea unei concluzii în mod dinamic, continuu și metodic, prin intermediul informațiilor adunate într-o anumită manieră. Cercetătorul a făcut apel la instrumente de cercetare calitativă pentru a observa percepția subiectivă a părinților asupra experienței parentale și asupra rolului parental perceput la vârsta adultă, simțul ambivalenței implicat în împlinirea rolului parental, precum și nivelul stării de bine în această perioadă a vieții.

2.8. Procedura de cercetare

În acest studiu, bazat pe un design în două etape, ne propunem să înțelegem relaționarea dintre variabilele cercetării și diferențele de gen.

Etapa 1 – Abordarea prin intermediul instrumentelor de cercetare cantitativă: trei chestionare au fost administrate părinților, iar aceștia le-au completat independent.

Etapa 2 – Abordarea prin intermediul instrumentelor de cercetare calitativă: 12 voluntari din eșantionul de conținut au participat la interviul semistructurat, care a fost înregistrat și transcris.

2.9. Analiza datelor

Fiecare instrument a fost prezentat și analizat în acord cu metodele de cercetare și de abordare.

Chestionarele

- a) Fidelitatea fiecărui chestionar a fost testată cu ajutorul Alpha-Cronbach, atât pentru fiecare subscală cât și pentru întreg chestionarul.
- b) Corelația Pearson a fost utilizată pentru a testa asocierile dintre chestionar și subscalele lui
- c) Testul T a fost utilizat pentru a revela diferențele semnificative dintre femei și bărbați, în contextul fiecărei variabile studiate și, separat, pe subscale.

Interviurile

Strategia aleasă pentru această cercetarea fost aceea de a examina multiple studii de caz (Yin, 1984). Analiza combinată a acestor cazuri a evidențiat categorii comune, care au condus la comparații între cazuri, în scopul permiterii unei aprofundări a fenomenului studiat. Datele au fost analizate printr-un program computerizat, programul Narralyzer (Schedi, 2014), care permite transparența și controlul. Analiza datelor s-a bazat pe o analiză tematică, care s-a axat pe ceea ce participanții au spus, descris sau explicat. Au fost realizate, de asemenea, analize sistematice și transparente (Strauss&Corbin, 1990), incluzând coduri deschise și hărți categoriale, care accentuează temele comune pentru toți părinții copiilor adulți, precum și atitudinile și credințele individuale.

2.10. Proceduri etice

În cercetarea de față codurile reglatoare ale practicilor de cercetare au fost respectate cu strictețe. Cei intervievați au fost informați de către cercetător despre tema cercetării și despre modul în care cercetările privind această temă, precum și alte informații, vor fi diseminate și utilizate. Numele participanților nu au fost făcute publice, folosindu-se doar inițialele. Chestionarele completate au fost codate prin atribuirea unui cod numeric pentru fiecare părinte.

Tabelul 1.II. Sumarizarea designului cercetării, metodologiei și procedurilor de cercetare

Întrebările de cercetare	Abordări și instrumente	Analiza datelor	Ținta
Întrebări cantitative: Ce relație există	Metodele mixte: instrumente calitative și	Fidelitatea chestionarelor a	Cercetarea cantitativă va reflecta potențiala

<p>între rolul parental perceput la vârsta adultă, ambivalența intergenerațională și starea de bine proprie la părinții de vârstă mijlocie?</p> <p>Există diferențe între mame și tați la vârsta mijlocie, în relație cu rolul parental perceput, ambivalența intergenerațională și starea de bine proprie?</p>	<p>cantitative</p> <p>Chestionare PR – rolul parental autoperceput (elaborat de MacPhee, Benson&Bullock, 1986)</p> <p>Ambivalența intergenerațională (elaborat de Elder, Robertson&Conger, 1996)</p> <p>PWB – Starea de bine psihologică (elaborat de Ryff, 1989&Morozink et al., 2010)</p> <p>(Cele trei chestionare adoptate sunt recunoscute, validate și fidele și au fost traduse în ebraică, pentru uzul acestei cercetări)</p>	<p>fost testată cu Alpha-Cronbach, pentru fiecare componentă, dar și pentru întreg instrumentul.</p> <p>Validitatea chestionarelor a fost testată prin intercorelații între itemii fiecărui chestionar.</p>	<p>asociere între variabile și diferențele de gen existente printre aceste variabile.</p> <p>Aceasta va permite:</p> <ul style="list-style-type: none"> - examinarea relațiilor dintre trei variabile - comparații statistice privind diferența de gen în cadrul celor trei chestionare - generalizări de la cercetările parentalității mijlocii realizate pe eșantionul de subiecți, înspre părinții de vârstă mijlocie, în general.
<p>Ipotezele cercetării</p> <p>1.Există corelații între percepția asupra rolurilor parentale, nivelul lor de ambivalență intergenerațională și aspectele ce țin de starea de bine a acestora</p>		<p>Analiza întrebărilor de cercetare</p> <p>Corelațiile Pearson au fost conduse în raport cu cele trei variabile și cu subscalele</p>	

<p>a) Există o relație pozitivă între percepția rolului parental (SPPR) și aspecte ale stării de bine a părinților (PWB)</p> <p>b)Există o relație negativă între nivelul ambivalenței intergeneraționale a părinților și aspecte ale stării de bine (cu cât nivelul ambivalenței intergeneraționale este mai scăzut, cu atât este mai ridicat nivelul stării de bine)</p>		<p>aferente fiecărei variabile, în scopul de a examina relațiile dintre rolul parental perceput, nivelul de ambivalență intergenerațională și aspecte ale stării de bine parentale.</p> <p><i>Testul t</i> a fost realizat în scopul de a evidenția diferențele de gen în raport cu cele trei variabile, mai sus menționate.</p>	
	<p>O analiză multivariată (MANOVA) a fost de asemenea realizată pentru observarea diferențelor de gen (diferențelor dintre genuri). Indicațiile efectelor semnificative de gen (diferențele dintre genuri) solicită realizarea unui test în scopul evaluării surselor diferențelor.</p>		
<p>Întrebări de natură calitativă</p> <p>1.Cum descriu părinții de vârstă mijlocie rolul lor parental, ambivalența intergenerațională și starea de bine</p>	<p>Interviuri calitative semistructurate:</p> <p>Include zece întrebări predeterminate și una deschisă. Chestionarul a fost editat de către cercetători pentru a servi acestei cercetări.</p>	<p>Analiza datelor</p> <p>în această cercetare a fost una de conținut. Analiza tematică a fost utilă deoarece pune la dispoziția</p>	<p>Analiza calitativă va permite înțelegerea atitudinii și trăirilor părinților privind cele trei variabile de cercetare.</p>

<p>proprie? 2. Ce diferențe există în perceperea și descrierea acestor domenii, prin prisma genului printre părinții de vârstă mijlocie?</p>	<p>(Aspectele cheie au fost derivate din rezultatele majore obținute în cadrul analizei cantitative realizate anterior)</p>	<p>cercetătorului un set de concepte teoretice (Sullivan, Gibson&Riley, 2012). Scopul acestei analize este acela de a identifica teme comune și selective prezentate de cei intervievați.</p>	
<p>Notă: codul etic - consimțământul informat, discreția, anonimitatea și respectarea intimității au fost urmărite pe toată perioada procedurilor de cercetare</p>			

Capitolul 3. Rezultatele cercetării privind întrebările de cercetare și ipotezele

Acest capitol prezintă rezultatele finale referitoare la întrebările de cercetare și la ipotezele formulate.

3.1. Rezultate cantitative – Întrebarea de cercetare nr. 1 și ipotezele generale și secundare

Prima întrebare de cercetare a fost: *Ce relație există între rolul parental perceput de către adult, ambivalența intergenerațională și starea de bine proprie la părinții de vârstă mijlocie?*

Ipoteza generală de cercetare a cuprins două părți secundare și a afirmat următoarele:

- A) Există o relație pozitivă între nivelul de ambivalență intergenerațională a părinților (SPPR) și aspectele ce țin de starea de bine a acestora (PWB)
- B) Există o relație negativă între nivelul ambivalenței intergeneraționale a părinților și aspectele stării de bine proprii (cu cât este mai scăzut nivelul ambivalenței intergeneraționale, cu atât este mai crescut scorul stării de bine)

În scopul examinării ipotezelor de cercetare, corelația Pearson a fost calculată între variabilele studiului și subscalele corespondente.

Tabelul 1.III. Corelația Pearson dintre variabilele cercetării (N=60)

Tabelul 1.III. Corelația Pearson dintre variabilele cercetării (N=60)											
	SPPR	PWB		P		N		CRM		SIM	
SPPR	—	0.480	***	0.630	***	-0.392	**	-0.268	*	-0.361	**
PWB		—		0.344	**	-0.427	***	-0.301	*	-0.308	*
P			—			-0.512	***	-0.359	**	-0.532	***
N					—			0.921	***	0.895	***
CRM								—		0.974	***
SIM										—	

p < .05, ** p < .01, *** p < .001

SPPR =autopercepția rolului parental; PWB = sarea de bine psihologică; P = aspectele pozitive ale ambivalenței ; N = aspectele negative ale ambivalenței; CRM = scorul modelului de reacție la conflict; SIM = scorul modelului similaritate-intensitate

În scopul furnizării unei mai bune înțelegeri a corelațiilor dintre variabilele cercetării și subscale, au fost realizate și alte corelații suplimentare: matricea corelațiilor dintre cele șase subscale ale stării de bine (PWB) și a celor patru subscale ale rolului parental perceput (SPPR), matricea corelațiilor dintre aspectele stării de bine și măsurătorile ambivalenței intergeneraționale, matricea corelațiilor dintre aspectele rolului parental perceput (SPPR) și măsurătorile privind ambivalența intergenerațională.

Pentru a sumariza rezultatele cheie ale cercetării cantitative aflate în relație cu ipoteza, au fost găsite corelații semnificative între variabilele studiului și subscalele lor, care sunt prezentate în tabelul final, 5. II, din acest capitol.

3.2. Rezultate cantitative – Întrebarea de cercetare nr. 2 și ipotezele secundare

Două întrebare de cercetare a fost: Sunt diferențe între mame și tați în etapa de mijloc a vieții, în relație cu rolul parental perceput, ambivalența intergenerațională și starea de bine proprie?

Potrivit acestei a doua ipoteze, diferențele apar între mame și tați sub aspectul rolului parental perceput, ambivalenței intergeneraționale și stării de bine. În scopul testării acestei

ipoteze, a fost realizat *Testul t* independent pentru fiecare variabilă a studiului și a scalelor corespondente.

Table 2.III. *Testul t* - mame și tați pentru fiecare variabilă de cercetare

	t	df	p	Mean Difference	SE Difference	95% Interval încredere	
						Lower	Upper
SPPR	-0.104	58	0.918	-0.016	0.151	-0.319	0.288
PWB	0.180	58	0.858	^a 0.028	0.156	-0.283	0.339
P	-0.314	58	0.755	-0.044	0.142	-0.328	0.239
N	1.227	58	0.225	0.211	0.172	-0.133	0.555
CRM	1.355	58	0.181	^a 0.400	0.295	-0.191	0.991
SIM	1.276	58	0.207	^a 0.317	0.248	-0.180	0.813

Notă. Toate testele, variața de grup egal asumată

^aTestul Levene este semnificativ ($p < .05$), sugerând o încălcare a varianței egale. SPPR = autopercepția rolului parental; PWB = sarea de bine psihologică; P = aspectele pozitive ale ambivalenței; N = aspectele negative ale ambivalenței; CRM = scorul modelului de reacție la conflict; SIM = scorul modelului similaritate-intensitate

Potrivit *Testului t*, nu se înregistrează diferențe semnificative între mame (N=30) și tați (N=30), pentru niciunul dintre scorurile totale ale variabilelor. O examinare viitoare a subscalelor individuale ale variabilelor studiului au arătat câteva diferențe specifice privind scorurile, pe fiecare gen, în fiecare dintre variabilele studiului. În scopul de a furniza o mai bună analiză a diferențelor unice dintre mame și tați în relație cu variabilele studiului, au fost realizate corelații adiționale, separat pentru mame și pentru tați: matrici corelaționale ale rolului parental perceput și a stării de bine proprii; matrici corelaționale ale rolului parental perceputul și ale ambivalenței; matrici corelaționale ale stării de bine proprii și ale ambivalenței. Rezultatele au arătat diferențe în cadrul subscalelor variabilelor privind rolul parental peceput. Analiza multivariantă MANOVA a indicat semnificative efecte de gen (sau diferențe între genuri).

Tabelul de mai jos indică sursa acestor diferențe.

Table 3.III. matricea corelațiilor subscalelor privind rolul parental perceput						
	SPPR satisfacție	SPPR competență	SPPR integrare	SPPR investiție		
SPPR satisfacție	—	0.437 ***	0.686 ***	-0.171		
SPPR competență		—	0.364 **	-0.435 ***		
SPPR integrare			—	-0.187		
SPPR investiție				—		

* p < .05, ** p < .01, *** p < .001

î

Sursa acestor diferențe se află în subscala investiție, care contribuie ca o corelație negativă ($r = -0.435, p < .001$). Diferențe au fost, de asemenea, găsite și în subscalele variabilelor ce vizează rolul parental perceput. De asemenea a fost arătat faptul că sursa acestor diferențe se găsește în subscala creșterii nivelului rolului parental perceput (femeile au tendința de a raporta o creștere mai consistentă). În variabila ambivalență nu au existat diferențe semnificative între genuri în scorurile obținute. Diferențele semnificative între femei și bărbați și corelațiile de gen specifice sunt prezentate în tabelul 5.II. din acest capitol.

3.3. Rezultate calitative privind două dintre întrebările de cercetare și ipotezele generale și secundare

Acest studiu examinează două întrebări fundamentale care au fost analizate printr-o abordare cantitativă, iar analiza rezultatelor a fost prezentată mai sus. Această secțiune prezintă rezultate cu privire la aceste întrebări, însă cu focusare pe scalele specifice ale variabilelor cercetării, între care, în prima etapă a cercetării, au fost găsite corelații semnificative, precum și diferențe de gen. Celor intervievați li s-a solicitat să vorbească despre atitudinea personală și poziția lor privind trei aspecte majore: **A** – rolul parental la vârsta adultă, **B**– ambivalența în raport cu copilul adult și **C**–starea de bine a părintelui.

Utilizând analiza de conținut a datelor, putem sumariza tendințele notabile și semnificative ale rezultatelor, în acord cu subiectele abordate de către părinți. Rezultatele sunt prezentate sub forma analizei de conținut a celor care au participat la interviu, privind următoarele aspecte: **A**–esența rolului de părinte al unui copil adult, **B**–ambivalența față de copilul adult și **C**–starea de bine a părinților.

Tabelul 4. III Sumarizarea aspectelor cheie abordate de mame și tați în cadrul interviurilor, pe baza analizei de conținut

A. Rolul parental al adultului	Integrarea rolului parental, paralel cu în împlinirea alte roluri	Evaluarea competențelor în împlinirea rolului parental	Existenta rolului investitiei	Satisfacția derivată din rolul parental	Natura rolului parental	A.1	<i>Suport emoțional</i>	✓ (3)	✓ (4)	
						A.2.1	<i>Satisfacție deplină</i>	✓ (4)	✓ (5)	
							A.2.2	<i>Dezechilibrul între dorința părinților de a oferi și disponibilitatea copiilor de a primi</i>	✓ (2)	
							A.3.1	<i>Angajarea în investiții continue și nesfârșite</i>	✓ (3)	
							A.3.2	<i>Investiții parțiale pentru diverse motive</i>		✓ (2)
							A.3.3	<i>Investiții controlate pentru diverse motive</i>	✓ (1)	✓ (2)
							A.3.4	<i>Mai puține investiții comparativ cu rolul de părinte al unui copil de vârstă mică</i>		✓ (3)
							A.4	<i>Competențe bune</i>	✓ (4)	✓ (4)
							A.5.1	<i>O parte integrală</i>	✓ (3)	✓ (4)
							A.5.2	<i>Prioritate de top</i>	✓ (3)	✓ (2)

B. Ambivalența în raport cu copilul adult

<p>Conflict, tensiune și dispute cu copilul adult</p> <p>Aprecieri venite din partea copiilor adulți, grija și iubirea pentru părinții lor</p>	B.1.1	<i>Interesul copiilor față de ei</i>	✓(3)	✓(3)
	B.1.2	<i>Copiii se consultă cu ei</i>	✓(3)	✓(4)
	B.1.3	<i>Îngrijorarea ei\ lui</i>	✓(5)	✓(4)
	B.1.4	<i>Furnizarea de feed-back</i>	✓(2)	✓(5)
	B.1.5	<i>Aprecierea lor</i>	✓(3)	✓(3)
	B.1.6	<i>Expresiile non-verbale ale copiilor</i>	✓(6)	✓(5)
	B.2.1	<i>Existența armoniei și respectului reciproc</i>	✓(3)	✓(2)
	B.2.2	<i>Implicarea dar non-intervenția în viața copiilor</i>	✓(4)	✓(4)

C. Starea de bine a părinților

<p>Efectul ambivalenței asupra stării de bine a părinților</p> <p>Gestionarea spațiului înconjurător</p> <p>Dezvoltarea personală în general și în arii specifice ale vieții</p>	C.1	<i>Întotdeauna adevărat și în toate domeniile</i>	✓(3)	✓(5)
	C.2	<i>Deplinul sens al măiestriei</i>	✓(4)	✓(4)
	C.3.1	<i>Impact direct și permanent</i>	✓(4)	✓(2)
	C.3.2	<i>Anxietate constantă</i>	✓(4)	✓(4)
	C.3.3	<i>Starea de bine a copiilor este reflectată în cea a părinților</i>	✓(2)	✓(4)
	C.3.4	<i>Un factor semnificativ</i>	✓(4)	✓(4)

3.4. Concluzii privind rezultatele calitative și cantitative ale cercetării

Tabelul de mai jos structurează rezultatele calitative și cantitative obținute în studiul de față.

Table 5.III. Sumarizarea rezultatelor cantitative și calitative ale cercetării

Rezultate cheie cantitative	Rezultate cheie calitative
<ul style="list-style-type: none"> • O corelație pozitivă și semnificativă între starea de bine proprie și rolul parental perceput • Corelație inversă între starea de bine proprie și ambivalența intergenerațională (măsurată prin CRM-modelul reacției la conflict); corelații pozitive cu dimensiunile Pozitive (aspectele ambivalenței) și corelații negative cu dimensiunile Negative (aspectele ambivalenței) • Rolul parental perceput corelează invers cu ambivalența intergenerațională, (măsurată prin CRM-modelul reacției la conflict); corelații pozitive cu dimensiunile Pozitive și negative cu dimensiunile Negative (două aspecte ale ambivalenței) • Nu au fost găsite diferențe semnificative privind ambivalența intergenerațională (măsurată prin CRM-modelul reacției la conflict), între genuri. • Corelații pozitive și semnificative între starea de bine proprie și rolul parental perceput, în cazul bărbaților; corelații nesemnificative în cazul femeilor. • Corelații nesemnificative între Starea de bine proprie și ambivalența intergenerațională (măsurată prin CRM- modelul reacției la conflict) la bărbați, și corelații cu semnificații marginale în cazul femeilor • În rândul bărbaților starea de bine proprie corelează semnificativ cu dimensiunile pozitive și negative ale ambivalenței intergeneraționale, în timp ce la femei aceste corelații arată o direcție similară, însă nesemnificativă. • Rolul parental perceput și CRM-modelul reacției la conflict ca aspect al ambivalenței)corelează nesemnificativ atât la bărbați cât și la femei • Referitor la rolul parental perceput de către bărbați și 	<ul style="list-style-type: none"> • Cei mai mulți părinți accentuează importanța suportului emoțional pentru copiii lor adulți, ca parte esențială a rolului lor. • Cei mai mulți părinți, mame sau tați deopotrivă, au fost pe deplin mulțumiți de prestațiile lor ca părinți. • Bărbații au evidențiat cu precădere investițiile pe care le-au făcut în viața copiilor lor, în timp ce femeile au avut tendința de a se raporta doar parțial la ideea de investiție și, mai ales la roluri • Cei mai mulți părinți, mame sau tați deopotrivă, și-au evaluat propriile abilități parentale ca fiind bune. • Cei mai mulți părinți, mame sau tați deopotrivă, simt că sunt apreciați de către copiii lor • Au fost înregistrate sentimente amestecate în raport cu tensiunile curente dintre părinți și copiii lor. • Cei mai mulți părinți, mame sau tați deopotrivă, experimentează dezvoltarea personală • Cei mai mulți părinți, mame sau tați deopotrivă, percep un sentiment al măiestriei, uneori în ciuda dificultăților și variațiilor în raport cu diferite aspecte ale vieții.

dimensiunea pozitivă a ambivalenței intergeneraționale, acestea corelează semnificativ, în timp ce la femei această corelație este mult mai puternică. Rolul parental perceput și dimensiunea negativă a ambivalenței intergeneraționale la bărbați sunt invers corelate, și aceste corelații, la rândul lor, sunt tot negative, însă ne semnificative printre femei.

- Părinții afirmă că există o relație directă între sentimentul ambivalenței și starea lor de bine

Table 6.III. Sumarizarea rezultatelor cercetării calitative a corelațiilor dintre variabilele studiului și subscalele lor, precum și a corelațiilor legate de diferențele de gen și specifice

Corelații semnificative între variabilele studiului și subscalele lor	Diferențe semnificative între bărbați și femei și corelații de gen și specifice
<ul style="list-style-type: none"> • Corelații pozitive semnificative au fost înregistrate între starea de bine proprie și trei subscale ale rolului parental perceput (satisfacție, competență și integrare) • Dimensiunile pozitive prezic evaluări pozitive ale stării personale de bine și rolului parental perceput, potrivit corelației Pearson • Evaluarea de rang înalt a modelelor CRM și SIM (similaritate și intensitate) aparținând ambivalenței intergeneraționale, estimează aprecieri negative ale stării de bine și rolului parental perceput, conform corelației Pearson. 	<ul style="list-style-type: none"> • Femeile au rezultate superioare față de bărbați la scala investiții din cadrul rolului parental perceput • Femeile au rezultate superioare față de bărbați la scala dezvoltare personală din cadrul rolului parental perceput • Pentru femei, o corelație negativă a fost găsită între subscala relații pozitive cu ceilalți, din cadrul Stării de bine proprii și măsurarea ambivalenței intergeneraționale, pe când pentru bărbați, corelații similare au fost găsite pentru subscala Stare de bine proprie și măiestrie, autonomie și autoacceptare. • Pentru femei, corelații pozitive au fost găsite între trei subscale ale rolului parental perceput (satisfacție, competență și integrare) și dimensiunile pozitive ale ambivalenței, pe când în cazul bărbaților doar subscala competență a arătat o corelație semnificativă. • Pentru bărbați, multiple corelații semnificative au fost găsite între Rolul parental perceput și starea de bine proprie, pe când la femei doar o singură corelație a fost consemnată.

Capitolul 4. Concluzii

În cadrul acestui capitol vor fi prezentate concluziile studiului efectuat.

4.1. Concluzii factuale

La nivel factual, dovezile din cadrul acestei cercetări prezintă următoarele răspunsuri la întrebările de cercetare și la ipoteza formulată:

- Referitor la prima întrebare de cercetare (*ce relație există între rolul parental perceput, ambivalența intergenerațională și starea de bine proprie, printre părinții de vârstă mijlocie?*) cercetările au arătat faptul că este prezentă o conexiune între cele trei variabile ale studiului. O conexiune negativă a fost găsită între rolul parental perceput și ambivalența intergenerațională. O alta la fel a fost stabilită între ambivalența intergenerațională și starea de bine personală, iar una pozitivă între rolul parental perceput și starea de bine proprie. Aceste rezultate sunt în acord cu ipoteza generală de cercetare, arătând relația existentă între cele trei variabile de cercetare și direcțiile acestora.
- Referitor la a doua întrebare de cercetare (*există diferențe între mamele și tații de vârstă mijlocie în ceea ce privește rolul parental perceput, ambivalența intergenerațională și starea de bine proprie?*) Cercetările au descoperit că există o lipsă de varianță în raport cu fiecare dintre cele trei variabile ale cercetării: rol parental perceput, ambivalență intergenerațională și stare de bine proprie.

Diferențe de gen au fost găsite în subscalele două variabilele ale studiului. În cadrul variabilei rol parental perceput, subscala investiție, mamele au indicat un nivel crescut, în raport cu tații. De asemenea, în cadrul variabilei stare de bine proprie, subscala dezvoltare personală, se menține aceeași tendință care prevestește diferențe între cele trei variabile ale cercetării pe baza genului.

4.2. Concluzii conceptuale

La nivel conceptual, rezultatele acestor cercetări indică conexiuni puternic pozitive între nivelul de ambivalență intergenerațională al părinților și autoevaluarea stării de bine proprii.

Este posibilă formularea unei concluzii că părinții aflați la vârsta mijlocie, care au copii adulți își evaluează starea de bine proprie influențați de aspecte precum stima de sine în raport cu rolul de părinte și cu sentimentele și emoțiile pe care le experimentează.

La un anumit nivel al credințelor (și în legătură cu ceea ce au declarat în cadrul interviurilor), este posibil să concluzionăm că nivelul crescut al conflictelor emoționale privind rolul parental și privind copiii are un impact negativ asupra evaluării stării de bine proprii.

În raport cu aceste rezultate, la nivelul ambivalenței intergeneraționale nu au fost găsite diferențe semnificative de gen printre părinții implicați în cercetare. De asemenea, toți părinții au raportat nivele ridicate de stare de bine proprie, raportat la cele șase repere de măsurare, cuprinse în variabilele acestei cercetări.

Este posibil să concluzionăm, raportându-ne la aceste rezultate, că nu există diferențe semnificative între mamele și tații aflați la vârsta mijlocie și având copii adulți, în ceea ce privește măsurarea stării de bine și ambivalenței. Prin urmare, este posibil să evaluăm aspecte semnificative, pe care parentalitatea le presupune.

O altă concluzie consistentă a acestui studiu este referirea declarată și explicită a majorității decisive a mamelor la nivelul crescut de implicare în dezvoltarea personală, ca subscală a variabilei stare de bine proprie, care a fost testată în cadrul acestui studiu. Sentimentele materne exprimate și dorința de autorealizare, conduc la deschiderea unor noi orizonturi de dezvoltare. Astfel, este posibil să concluzionăm că la acest nivel al parentingului, tematica legată de independență, dezvoltare și dezvoltare personală este relevantă și centrală pentru mame.

În ceea ce privește tema investițiilor, care au fost testate ca subscală în scopul măsurării rolului parental perceput, concluziile studiului sunt acelea că tații exprimă un nivel ridicat de investiție în rolul lor parental, mai ales sub aspect mental, prin grija constantă și sub aspect conceptual, în însoțirea copiilor pe parcursul vieții lor independente.

5.3. Implicații practice

Rezultatele prezentului studiu pot contura modalități noi de evaluare și implicare a educatorilor, precum și modalități de abordare a parentalității la vârsta mijlocie, atât pentru copiii adulți cât și pentru familii în unitatea lor. Există o nevoie teoretică și practică de recunoașterea proceselor implicate în dezvoltare și schimbările în ceea ce privește parentingul la

părinții cu copii tineri, în contrast cu parentingul atunci când copiii sunt deja adulți. Transparența, recunoașterea și înclinarea către această perioadă a vieții de părinte și a celei de familie pot sprijini și ajuta mai ales părintele și, în paralel, copiii acestuia și familia.

Rezultatele acestor studii pot contribui la reducerea neclarităților privind rolul parental pentru copiii adulți în societate. În acest stadiu al vieții, expectanțe complexe sunt puse pe umerii părinților, venite din mai multe surse, derivate mai ales din normele sociale cărora aceștia ar trebui să le facă față. O înțelegere a proceselor personale implicate în reconstruirea rolului parental în adaptarea la schimbările necesare pentru ei și pentru copiii lor, presupune demersuri de dezvoltare văzute ca proces continuu.

Considerăm că este posibil să echipăm părinții și copiii cu instrumente și cunoștințe care să îi ajute să facă față unor situații de criză și, astfel, să contribuim la calitatea vieții lor și a familiilor lor. În continuarea datelor obținute în cadrul studiului, considerăm dezirabil în cadrul câmpului de studiu să investigăm starea de bine a părintelui adult și legăturile acestuia cu rolul parental perceput în această etapă a vieții, în continuarea și similar cu cercetările și cu modelul lui Levitzki (2006, 2009), care expune procesele structurale ale rolului parental perceput în această etapă de vârstă, reieșit din declarațiile acestora.

Prin studii sistematice și atenție acordată acestui proces, putem extinde nivelul de înțelegere asupra fenomenului referitor la conexiunile și implicațiile parentalității și stării de bine a părintelui. Acest lucru se poate realiza prin completarea metodelor preexistente în studiile de specialitate și care investighează starea de bine a părinților adulți, prin comparație cu ceilalți adulți (Nelson, Kushlev & Lyubimirsky, 2014).

De asemenea, este recomandat să se facă uz de cât mai diversificate instrumente de măsurare a stării de bine, similare cu cele ale lui Ryff, care au fost implementate în cadrul acestui studiu (1989, 2014), permițând o investigație profundă și completa a variabilelor implicate și a implicațiilor asupra calității vieții părinților.

5.4. Inovații în cercetare – contribuții în domeniul cunoașterii

Acest subcapitol analizează inovațiile în cercetare și contribuțiile la domeniul cunoașterii, sub mai multe aspecte. Multe studii iau în calcul parentingul și implicațiile acestuia, cu precădere în raport cu etapa tinereții și cu cea a bătrâneții și doar câteva se axează pe parentingul la vârsta mijlocie. Unicitatea studiului este tocmai aceea că analizează specificul vârstei adulte și, prin

urmare, deschide noi orizonturi conceptuale. Studiul de față se axează pe rolul parental și legăturile dintre perceperea rolului raportată la starea de bine proprie a părintelui, fiind un subiect prea puțin analizat. Prin urmare, eșantionul studiului curent este unic și derivă din scopurile sale. Variabilele de intervenție care au fost considerate pe baza studiului anterior ca fiind predictori ai stării de bine.

Înțelesul central al studiului este acela că rolul parental este pe viață și suferă modificări de la statutul de părinte cu copii mici la cel cu copii adulți. Rolul parental continuă să fie unul central în autopercepția parentală și părinții îi atribuie înțelesuri adânci, chiar și atunci când copilul devine independent și are familia lui. Reducerea rolului apare la nivelul intensității practicilor de realizare a rolului parental, dar nu și raportat la îngrijorări, gânduri sau ocuparea locului. În acest sens, părinții fac sacrificii deliberate spre binele copiilor lor, a viitorului acestora și a binelui lor, ducând de fiecare dată altruismul la un alt nivel. Oare acesta contribuie la instalarea stării de bine a părintelui și la menținerea acestuia?

Tendențele arată că părinții investesc în copiii lor mult peste puterea pe care copiii adulți le-o atribuie părinților lor, în compatibilizare cu ipoteza privind miza dezvoltării (Gariusso, Stallings & Bengtson, 1995; Shapiro, 2004) Rezultatele studiului arată o diferențiere în paternurile familiale care derivă din abundența factorilor care poate fi explicată prin perspectivă personală, economică, socială, care construiesc fiecare familie ca un sistem emoțional specific, cu caracteristici unice. (Bowen 1966, 1978)

Caracterizarea paternurilor familiale generale sunt similare tuturor familiilor și sunt repetitive. Se consideră că în momentul în care devin părinți, acest rol îi va însoți permanent în faptele și acțiunile lor de pe parcursul anilor și că prin intermediul rolului de părinte se dezvoltă și o dependență emoțională.

În timp ce părinții tineri sunt caracterizați prin dependența copiilor față de ei în ceea ce privește satisfacerea tuturor nevoilor esențiale, privind creșterea și dezvoltarea lor, parentingul adult se caracterizează prin dependența mentală față de copii lor și prin implicarea acestora în viața părintelui. Acesta include părinții funcționali și independenți, care nu au nevoie de sprijin din partea copiilor lor. Studiile noastre tind către evidențierea importanței rolului vieților interconectate (Greenfield & Marks, 2006). De asemenea, părinții tind să considere succesele și eșecurile copiilor ca și cum ar fi ale lor. Dincolo de asta, starea de bine a copiilor se infiltrează

direct în autopercepția utilității părinților. Cu alte cuvinte, părinții sunt fericiți atunci când și copiii sunt fericiți și se întristează atunci când și copiii lor sunt triști. (Kalmijn&Degraaf, 2012)

Mai mult, părinții tind să își considere copiii ca o extensiune a propriei persoane (Levitzki, 2009). Acest fenomen caracterizează majoritatea absolută a părinților, indiferent de cât de tradiționaliști sau de conservatori sunt. Acest aspect se datorează faptului că părinții formează și conduc procesul de socializarea copiilor lor și, prin urmare se simt responsabili de modul în care copilul va deveni adult (Ryff et al. 1994) S-a constatat că acest lucru face pentru părinți și mai dificilă separația între nevoile lor și nevoile copiilor lor.

În cadrul acestui studiu, experiența parentală nu a fost caracterizată de nivele crescute de ambivalență, dar în procesul de negociere internă printre părinți, oscilând între proximitate și implicare, între distanțare și oferire de independență, procesul tinde înspre autoacceptare (Levitzki, 2009)

Contribuțiile studiului de față la domeniile cunoașterii sunt semnificative în raport cu următoarele dimensiuni:

- Rolul parental continuă să fie prezent la vârful piramidei nevoilor adultului de vârstă mijlocie;
- Percepția asupra rolului parental este conectată cu starea de bine a părinților aflați la vârstă mijlocie
- Există diferențe neglijabile între mame și tați în ceea ce privește percepția rolului parental și a stării de bine proprii.

Contribuția acestui studiu la aprofundarea cunoașterii pe această temă este universală și are puterea de a fi bază pentru studii privind părinții din alte țări sau din alte culturi. Importanța universală a studiului stă la baza înțelegerii faptului că gândurile și grijile pentru copii continuă să facă parte din viața unui părinte, fie el și adult, însă vizibilitatea rolului parental se reduce, apărând diferențe semnificative față de specificul creșterii și îngrijirii copiilor mici.

5.5. Limitele cercetării

Se conturează trei potențiale biasări în cadrul acestui studiu. Birenbaum (1993) vorbește despre trei biasări caracteristice ale unei cercetări, de care un cercetător trebuie să fie conștient chiar de la demersul de planificare a cercetării și să acționeze în consecință în scopul limitării lor. Acestea sunt împărțite în trei tipologii principale:

1) Limitări legate de participanții la cercetare.

Există dovezi în literatura de specialitate privind cercetări care arată tendința de a marca valorile medii în cadrul chestionarelor cantitative, prin alegerea valorilor de mijloc dintr-o scală cu număr impar de opțiuni (Birnbaum, 1993). Cercetătorii acționează în vederea reducerii acestor limitări apărute în cadrul instrumentelor de analiză cantitativă, ce au fost implementate în acest studiu. Din cunoștințele preliminare privind limitarea fenomenului dezirabilității sociale au fost planificate acțiuni de combinare a instrumentelor de cercetare cantitativă cu cele de cercetare calitativă.

În prima etapă a studiului, datele au fost colectate prin intermediul chestionarelor, predominant cantitative, lucru care a preocupat în acord cu fiecare variabilă a cercetării. A doua etapă a cercetării a constat într-un interviu semistructurat, realizat cu fiecare interviuat în parte, privind variabilele studiului. Aici cercetătorul a insistat asupra metodei triangulării, prin verificarea datelor obținute atât prin chestionare cât și prin interviuri. Utilizarea diferitelor metode de studiu al fenomenului conduc la o validitate crescută, superioară celei obținute prin metode de un singur tip.

De asemenea, aduce și alte câteva avantaje: contribuie la creșterea încrederii cercetătorului în interpretarea datelor, are potențialul de a extinde înțelesurile realizate prin interpretare și de a ne feri de subiectivitatea cercetătorului, care reduce șansa ca orice rezultate consistente să fie atributul similarității metodelor. În capitolul rezultate, acestea au fost interpretate prin două surse și unificate de un unic scop de cercetare: acela de a valida rezultatele cercetării și de a reduce, pe cât posibil potențialele limitări ale dezirabilității sociale.

2) Limitări privind instrumentele de cercetare

În scopul reducerii potențialelor biasări legate de instrumentele de cercetare, cercetătorul a întreprins un studiu pilot ca etapă preliminară, anterioară implementării chestionarului la eșantionul de subiecți. Chestionarul a fost dat spre completare la 10 subiecți, selectați randomizat, în scopul aflării nivelului de înțelegere a itemilor din chestionar și a compatibilității acestora cu cultura locală în care studiul a fost realizat. Cercetătorii au folosit feed-backul primit în scop ameliorativ. De asemenea, cercetătorul a realizat și procesul validării de către specialiști a instrumentelor, făcând

apel la oameni din domeniul de cercetat. În acord cu comentariile acestora au avut loc corecturile necesare în formularea itemilor în scopul îmbunătățirii instrumentelor de cercetare. În scopul oferirii unei validități duble, a fost realizat testul alpha Cronbach, pentru fiecare dintre chestionare. Valoarea finală în cadrul fiecăruia dintre cele trei chestionare s-a situat peste valoarea 0.657, arătând că studiul are suficientă fiabilitate și, astfel, potențialele biasări sunt prevenite, în raport cu rezultatele obținute și cu interpretarea lor.

- 3) Limitări ce țin de cercetător. O potențială biasare suplimentară la care face referire Birnbaum (1993) se referă la gradul de implicare a cercetătorului în studiul realizat. Aceste au fost evitate printr-o judicioasă pregătire a interviurilor, pornind de la alegerea cu grijă a termenilor folosiți, până la organizarea interviului în sine. Toate aceste interviuri au fost înregistrate în varianta lor completă. La momentul realizării analizei de conținut, cercetarea s-a bazat pe consemnarea și analiza spuselor celor intervievați, citați fiind exact. În completare, interviurile semistructurate au conținut și întrebări deschise, care fac posibilă exprimarea liberă a opiniilor, părerilor și dilemelor în raport cu oricare subiect, fără nicio intervenție din partea cercetătorului.

4.6. Direcții de cercetare viitoare

În lumina cercetării literaturii de specialitate și a analizei rezultatelor și concluziilor acestui studiu, considerăm că este nevoie de studii suplimentare, pe următoarele teme:

- 1). În ceea ce privește percepția rolului parental adult: dat fiind numărul redus de studii pe această temă și a numărului redus de instrumente adaptate pentru părinții cu copii adulți, se poate continua și investiga problema printr-o abordare metodologică mixtă: calitativ și cantitativ, care va permite extinderea și aprofundarea spectrului privind rolul parental adult și dezvoltarea instrumentelor adaptate parentingului la vârsta adultă.
- 2). În ceea ce privește ambivalența multigenerațională, o sarcină de cercetare viitoare este de a dezvolta și studia modul de măsurare a ambivalenței. Există păreri împărțite care se întreabă dacă cercetările directe și indirecte și instrumentele cantitative de cercetare surprind același fenomen (Suitor, Gilligan & Pillemer, 2011). De aceea este important să alegem cu grijă pe care le întrebuițăm, deoarece, în anumite contexte, unele măsoară mai eficient decât altele. În completare, bazându-ne pe scopurile cercetării, perspectiva copiilor adulți privind părinții lor, ar

trebui luată în considerare de asemenea, în scopul obținerii unei perspective mai extinse a diadei părinte-copil.

3). Privind conceptul de stare de bine proprie considerăm că este recomandat ca în familiile cu mai mult de un copil adult este important să luăm în calcul influența acestui fapt asupra stării de bine a părinților (Ward, 2008), în scopul evidențierii unor influențe cumulative a particularităților tuturor copiilor adulți asupra stării de bine a părinților. Mai mult, în lumina complexității variabilei stare de bine proprie există loc și pentru separarea sau reunirea variabilelor găsite în cercetare ca având rol de mediere a stării de bine, în scopul de a clarifica înțelegerea relației cauză-efect.

Bibliografie

Bengtson, V. L. (2001). The Burgess Award Lecture: Beyond the nuclear family: The increasing importance of multigenerational bonds. *Journal of Marriage and Family*, 63(1), 1–16.

Bengtson, V. L., & Allen, K. R. (1993). The Life Course Perspective Applied to Families over Time. In P. Boss, R. Doherty, R. LaRossa, W. Schumm, & S. Steinmetz (Eds.), *Sourcebook of Family Theories and Methods: A Contextual Approach* (pp. 469–504). New York, NY: Plenum.

Bengtson, V. L., Biblarz, T. J., & Roberts, R. E. L. (2002). *How families still matter: A longitudinal study of youth in two generations*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.

Bengtson, V. L., & Roberts, R. E. L. (1991). Intergenerational Solidarity in Aging Families: An Example of Formal Theory Construction. *Source: Journal of Marriage and Family*, 53(4), 856–870.

Berntsen, D., Rubin, D. C., & Siegler, I. C. (2011). Two versions of life: emotionally negative and positive life events have different roles in the organization of life story and identity. *Emotion*, 11(5), 1190–1201.

Biddle, B. J. (1986). Recent Development in Role Theory. *Annual Review of Sociology*, 12, 67–92.

Birditt, K. S., Fingerman, K. L., & Zarit, S. H. (2010). Adult children's problems and successes: implications for intergenerational ambivalence. *The Journals of Gerontology. Series B, Psychological Sciences and Social Sciences*, 65B(2), 145–153.

Birenbaum, M. (1993). *Who is afraid of a research project (Hebrew)*. Tel-Aviv, Israel: University industries.

- Blieszner, R., Mancini, J. A., & Marek, L. I. (1996). Looking back and looking ahead: Life-course unfolding of parenthood. In C.D. Ryff & M. M. Seltzer (Eds.), *The Parental Experience in Midlife* (pp. 607–637). Chicago: University of Chicago Press.
- Bowen, M. (1966). The use of family theory in clinical practice. *Comprehensive Psychiatry*, 7(5), 345–374.
- Bowen, M. (1978). *Family treatment in clinical practice*. New York, NY: Jason Aronson.
- Busseri, M. A., & Sadava, S. W. (2011). A review of the tripartite structure of subjective well-being: implications for conceptualization, operationalization, analysis, and synthesis. *Personality and Social Psychology Review: An Official Journal of the Society for Personality and Social Psychology, Inc*, 15(3), 290–314.
- Chappell, N. L., & Orbach, H. L. (1986). Socialization in old age: A Meadian perspective. In V. W. Marshall (ed.), *Later Life: The Social Psychology of Aging*, (pp. 75–106). Beverly Hills, CA: Sage.
- Child Trends. (2002). *Charting parenthood: A statistical portrait of fathers and mothers in America*. Washington, DC: Author
- Clarke, E. J., Preston, M., Raksin, J., & Bengtson, V. L. (1999). Types of conflicts and tensions between older parents and adult children. *The Gerontologist*, 39(3), 261–270.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2013). *Research Methods in Education*. Abingdon, UK: Routledge.
- Cohler, B. J. (1983). Autonomy and Interdependence in the Family of Adulthood: A Psychological Perspective. *The Gerontologist*, 23(1), 33–39.
- Cohler, B. J., & Altergott, K. (1995). The family of the second half of life: Connecting theories and findings. In R. Blieszner & V. H. Bedford (Eds.), *Handbook of Aging and the Family* (pp. 59–94). Westport, CT: Greenwood Press.
- Cohler, B. J., & Grunebaum, H. (1981). *Mothers, grandmothers, and daughters. Personality and childcare in three-generation families*. New York, NY: Wiley.
- Creswell, J. W. (2009). *Research Design: Quantitative, and Mix Methods Approaches* (3rd ed.). Thousand Oaks, CA: SAGE Publications.
- Creswell, J. W., & Plano Clark, V. L. (2011). *Designing and conducting mixed methods research* (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Diener, E., Suh, E. M., Lucas, R. E., & Smith, H. L. (1999). Subjective well-being: Three decades of progress. *Psychological Bulletin*.

Early, T., Gregorie, T., & McDonald, T. (2002). Child functioning and caregiver well-being in families of children with emotional disorders: A longitudinal analysis. *Journal of Family Issues*, 23(3), 374–391.

Elder, G. H. (1985). *Life course dynamics : trajectories and transitions, 1968-1980*. Ithaca, New York, NY: Cornell University Press.

Elder, G. H., Robertson, E. B., & Conger, R. D. (1996). Fathers and sons in rural America: Occupational choice and intergenerational ties across the life course. In T. K. Hareven (Ed.), *Aging and Generational Relations: Life-Course and Cross-Cultural Perspectives* (p. 31-59). Transaction Publishers.

Erikson, E. H. (1959). *Identity and the life cycle*. New York, NY: International Universities Press.

Erikson, E. H. (1963). *Youth: change and challenge*. New York, NY: Basic books.

Farrel, M. P., & Rosenberg, S. D. (1981). *Men at midlife*. Dover, MA: Auburn.

Fingerman, K. L., Pitzer, L., Lefkowitz, E. S., Birditt, K. S., & Mroczek, D. (2008). Ambivalent Relationship Qualities Between Adults and Their Parents: Implications for the Well-Being of Both Parties. *The Journals of Gerontology Series B: Psychological Sciences and Social Sciences*, 63(6), 362–371.

George, L. K. (1986). *Role transitions in later life: A social stress perspective*. Monterey, CA: Brooks/cole.

Gerson, M.J., Berman, L. S., & Morris, A. M. (1991). The value of having children as an aspect of adult development. *The Journal of Genetic Psychology*, 152(3), 327–339.

Giarrusso, R., Stallings, M., & Bengtson, V. L. (1995). The "intergenerational stake" hypothesis revisited Parent-child differences in perceptions of relationships 20 years later. In V. L. Bengtson, K. W. Schaie, & L. M. Burton (Eds.), *Adult intergenerational relations: Effects of societal change* (pp. 227-263). New York, NY: Springer

Gilgun, J. F. (2005). The Four Cornerstones of Evidence-Based Practice in Social Work. *Research on Social Work Practice*, 15(1), 52–61.

Goffmann, E. (1959). *The presentation of the self in everyday life*. Garden City, New York, NY: Doubleday.

Greenfield, E. A., & Marks, N. F. (2006). Linked lives: Adult children's problems and their parents' psychological and relational well-being. *Journal of Marriage and Family*, 68(2), 442-454.

Hagestad, G. O. (1987). Parent-child relations in later life: Trends and gaps in past research. In: J.B. Lancaster., J. Altman., A. S. Rossi., & L. R. Sherrod (Eds), *Parenting across the Life Span: Biosocial Dimensions*, (pp. 405–433). New York, NY: Aldine De Gruyter.

Hattiangadi, N., Medvec, V. H., & Gilovich, T. (1995). Failing to act: regrets of Terman's geniuses. *International journal of Aging and Human Development*, 40(3), 175–185.

Havighurst, R. J. (1972). *Developmental Tasks and Education* (3e éd.), New-York, NY: David McKay. Inc.

Johnson, C. L. (2000). Perspectives on American Kinship in the Later 1990s. *Journal of Marriage and Family*, 62, 623–639.

Kalmijn, M., & De Graaf, P. M. (2012). Life Course Changes of Children and Well-being of Parents. *Journal of Marriage and Family*, 74(2), 269–280.

Kenrick, D. T., Griskevicius, V., Neuberg, S. L., & Schaller, M. (2010). Renovating the pyramid of needs contemporary extensions built upon ancient foundations. *Perspectives on Psychological Science*, 5(3), 292–314.

Kerr, M. E., & Bowen, M. (1988). *Family Evaluation: An approach based on Bowen theory*. New York, NY: WW Norton & Company.

Kiecolt, K. J., Blieszner, R., & Savla, J. (2011). Long-Term Influences of Intergenerational Ambivalence on Midlife Parents' Psychological Well-being. *Journal of Marriage and Family*, 73(2), 369–382.

Lancaster, J. B., Altmann, J., Rossi, A., & Sherrod, L. R. (1987). *Parenting across the lifespan: Biosocial perspectives*. New York, NY: Aldine.

Lavee, Y., & Katz, R. (2003). The family in Israel: Between tradition and modernity. *Marriage & Family Review*, 35(1-2), 193–217.

Levinstine, A. (2003). Intergenerational relationship among elderly family. In A. Rozin (Ed.) *Aging and old age* (pp. 629-640). Jerusalem: Eshel.

Levitzki, N. (2006). *Parenting Adult Children: From Story To Theory* (Unpublished doctoral dissertation). Hebrew University, Israel.

Levitzki, N. (2009). Parenting of adult children in an Israeli sample: parents are always parents. *Journal of Family Psychology*, 23(2), 226–235.

Long, J. K., & Mancini, J. A. (1989). The parental role and parent-child relationship

provisions. In J. A. Mancini (Ed.), *Aging parents and adult children* (pp. 151–164). Lexington, Ma: Lexington Books.

Lowenstein, A. (2007). Solidarity-conflict and ambivalence: testing two conceptual frameworks and their impact on quality of life for older family members. *The Journals of Gerontology. Series B, Psychological Sciences and Social Sciences*, 62(2), 100–107.

Luscher, K. (2003). 2. Conceptualizing and uncovering intergenerational ambivalence. In K. Pillemer & K. Luscher (Eds.), *Intergenerational Ambivalences: New Perspectives on Parent-Child Relations in Later Life (Contemporary Perspectives in Family Research, Volume 4)* (pp. 23 – 62). Emerald Group Publishing Limited

Lüscher, K., & Pillemer, K. (1998). Intergenerational ambivalence: A new approach to the study of parent-child relations in later life. *Journal of Marriage and the Family*, 60(2) 413–425.

Macmillan, R., & Copher, R. (2005). Families in the Life Course: Interdependency of Roles, Role Configurations, and Pathways. *Journal of Marriage and Family*, 67(4), 858–879.

Marshall, W. L., Hudson, S. M., & Hodkinson, S. (1993). The importance of attachment bonds in the development of juvenile sex offending. . In H. E. Barbaree, W. L. Marshall & S. M. Hudson (Eds.), *The juvenile sex offender* (pp. 164 – 181). New York, NY: Guildford Press

Martinez, G. M., Chandra, A., Abma, J. C., Jones, J., & Mosher, W. D. (2006). Fertility, contraception, and fatherhood: data on men and women from cycle 6 (2002) of the 2002 National Survey of Family Growth. *Vital and Health Statistics Series 23*, (26), 1–142.

Matthews, S. H. (1986). *Friendships through the life course: Oral biographies in old age*. Beverly Hills, CA: Sage.

McLanahan, S., & Adams, J. (1987). Parenthood and psychological well-being. *Annual Review of Sociology*, 13(5), 237–257.

McPhee, D., Benson, J., & Bullock, D. (1986, April). *Influences on maternal self-perceptions*. Paper presented at the Biennial International Conference on Infant Studies, Los Angeles, CA.

Merriam, S. (2009). *Qualitative research*. San Francisco, CA: Jossey-bass.

Merton, R. K., & Barber, E. (1963). Sociological ambivalence. In E. Tiryakian (Ed.), *Sociological theory: Values and sociocultural change* (pp. 91–120). New York, NY: Free press.

Milkie, M. A., Bierman, A., & Schieman, S. (2008). How Adult Children Influence Older Parents' Mental Health: Integrating Stress-process and Life-course Perspectives. *Social*

Psychology Quarterly, 71(1), 86–105.

Morozink, J. A., Friedman, E. M., Coe, C. L., & Ryff, C. D. (2010). Socioeconomic and psychosocial predictors of interleukin-6 in the MIDUS national sample. *Health Psychology*, 29(6), 626–635.

Moss, M. S., & Moss, S. Z. (1992). Themes in parent-child relationships when elderly parents move nearby. *Journal of Aging Studies*, 6(3), 259–271.

Nelson, S. K., Kushlev, K., & Lyubomirsky, S. (2014). The pains and pleasures of parenting: When, why, and how is parenthood associated with more or less well-being? *Psychological Bulletin*, 140(3), 846–895.

Nydegger, C. N. (1986). Age and life-course transitions. In C. L. Fry & J. Keith (Eds.), *New methods for old-age research: strategies for studying diversity* (pp. 131–161). South Hadley, MA: Bergin and Garvey.

Nydegger, C. N. (1991). The development of paternal and filial maturity. In K. Pillemer & K. McCartney (Eds.), *Parent-child relations throughout life* (pp. 93–112). Hillsdale, NJ: Erlbaum.

Parrott, T. M., & Bengtson, V. L. (1999). The effects of earlier intergenerational affection, normative expectations, and family conflict on contemporary exchanges of help and support. *Research on Aging*, 21(1), 73–105.

Patton, M. Q. (2001). *Qualitative evaluation and research methods* (3rd ed). Newbury Parks, CA: Sage.

Pillemer, K. (2004). Can't live with "em, can't live without "em: Older mothers' ambivalence toward their adult children. In K. Pillemer & K. Luscher (Eds.), *Contemporary Perspectives in Family Research (Contemporary Perspectives in Family Research, Volume 4)* (pp. 115–132). Emerald Group Publishing Limited.

Pillemer, K., & Suitor, J. J. (2002). Explaining Mothers' Ambivalence Toward Their Adult Children. *Journal of Marriage and Family*, 64(3), 602–613.

Pillemer, K., Suitor, J. J., Mock, S. E., Sabir, M., Pardo, T. B., & Sechrist, J. (2007). Capturing the Complexity of Intergenerational Relations: Exploring Ambivalence within Later-Life Families. *Journal of Social Issues*, 63(4), 775–791.

Roberts, R. E. L., & Bengtson, V. L. (1990). Is intergenerational solidarity a unidimensional construct? A second test of a formal model. *Journal of Gerontology*, 45(1), 12–20.

Roberts, R. E. L., & Bengtson, V. L. (1993). Relationships with parents, self-esteem, and psychological well-being in young adulthood. *Social Psychology Quarterly*, 56(4), 263–

277.

Rossi, A. S., & Rossi, P. H. (1990). *Of Human Bonding: Parent Child Relations Across the Life Course*. New York, NY: Aldine.

Ryff, C. D. (1989). Happiness is everything, or is it? Explorations on the meaning of psychological well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 57(6), 1069–1081.

Ryff, C. D., Lee, Y. H., Essex, M. J., & Schmutte, P. S. (1994). My children and me: midlife evaluations of grown children and of self. *Psychology and Aging*, 9(2), 195–205.

Ryff, C. D., & Seltzer, M. M. (1996). *The parental experience in midlife*. Chicago, IL: University of Chicago Press.

Sarkisian, N., & Gerstel, N. (2008). Till marriage do us part: Adult children's relationships with their parents. *Journal of Marriage and Family*, 70(2), 360–376.

Scott, J., & Alwin, D. F. (1989). Gender Differences in Parental Strain. *Journal of Family Issues*, 10(4), 482–503.

Shapiro, A. (2004). Revisiting the generation gap: exploring the relationships of parent/adult-child dyads. *International Journal of Aging & Human Development*, 58(2), 127–146.

Shkedi, A. (2005). *Multiple Case Narrative: A qualitative approach to studying multiple populations*. Amsterdam, Netherlands: John Benjamins Publishing Company.

Shkedi, A. (2014). *Qualitative Data Analysis with An Essential Software Tool*. Tel-Aviv, Israel: Contento de Semrik.

Silverstein, M., & Giarrusso, R. (2010). Aging and Family Life: A Decade Review. *Journal of Marriage and Family*, 72(5), 1039–1058.

Silverstein, M., Parrott, T. M., & Bengtson, V. L. (1995). Factors that predispose middle-aged sons and daughters to provide social support to older Parents. *Journal of Marriage and Family*, 57(2), 465–475.

Sirignano, S. W., & Lachman, M. E. (1985). Personality change during the transition to parenthood: The role of perceived infant temperament. *Developmental Psychology*, 21(3), 558–567.

Strauss, A. L. (1978). *Negotiations: varieties, contexts, processes, and social order*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Strauss, A. L., & Corbin, J. (1990). *Basics of qualitative research: grounded theory procedures and research*. New-bury Park, CA: Sage.

Stryker, S. (1980). *Symbolic Interactionism: A Social Structural Version*. San Francisco, CA: Benjamin/Cummings.

Sutor, J. J., Sechrist, J., Steinhour, M., & Pillemer, K. (2006). "I'm sure she chose me!" accuracy of children's reports of mothers' favoritism in later life families. *Family Relations*, 55(5), 526–538.

Sullivan, C., Gibson, S. & Riley, S. (2012). *Doing Your Qualitative Psychology Project*. California: Sage Publication.

Thoits, P. A. (1992). Identity structures and psychological well-being: Gender and marital status comparisons. *Social Psychology Quarterly*, 55(3), 236–256.

Umberson, D., & Gove, W. R. (1989). Parenthood and psychological well-being theory, measurement, and stage in the family life course. *Journal of Family Issues*, 10(4), 440–462.

Umberson, D., Pudrovska, T., & Reczek, C. (2010). Parenthood, Childlessness, and Well-Being: A Life Course Perspective. *Journal of Marriage and the Family*, 72(3), 612–629.

Whitbourne, S. K. (1986). *The me I know - A Study of Adult Identity*. New York, NY: Springer-Verlag New York.

Whitbourne, S. K. (1996). Psychosocial Perspectives. In C. Magai & S. H. McFadden (Eds.), *Handbook of emotion, adult development, and aging* (pp. 83–98). San Diego, CA: Academic Press.

Whitbourne, S. K., & Connolly, L. A. (1999). The developing self in midlife. In S. L. Willis & J. D. Reid (Eds.), *Life in the Middle: Psychological and Social Development in Middle Age*, (pp. 25–45). New York, NY: Academic Press.

Willson, A. E., Shuey, K. M., Elder, G. H., & Wickrama, K. A. S. (2006). Ambivalence in Mother-Adult Child Relations : A Dyadic Analysis. *Social Psychology Quarterly*, 69(3), 235–252.

Yin, R. K. (1984). *Case study research: Designs and methods*. Beverly Hills, CA: SAGE Publications.

Zarit, S. H., & Eggebeen, D. J. (1995). Parent–child relationships in adulthood and old age. In M. H. Bornstein (Ed.), *Handbook of parenting, vol 1: children and parenting* (pp. 119–140). Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.